

(0/38)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREUANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONAPREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1⁵⁰—Cuba, Puerto Rico
y Extrajer, 2⁵⁰

Penúltim acte de la tragedia

—«Y vamos andando...»

DE DIJOUS A DIJOUS

A l'últim s'ha vist que quan en Sagasta va ficar-se al llit era que anava de part. Ningú diria que a la seva edat poguéss passar per

aquests tránsits; pero es així: en Sagasta es un fenòmeno.

Va parir una crisi: aquesta ab una gran facilitat. Y a continuació va posar al mon un nou ministeri, després de patir molt y de corre fins el perill de deixarhi 'ls ossos. Un part més laboriós, més llarg, més accidentat no's veu gayres vegadas, tant que ha durat set dies ab les seves nits corresponents. Pero al últim, bé ó malament, á gust ó a disgust de la família, l'día de Sant Joseph—fetxa memorable—va aparéixer després del claustre matern, la criatura dels nou caps.

Necessitaríam de un espai llargissim si haguessem de resenyar totes las peripècias de la crisi: les consultes realitzades á la Casa Gran; la presència en ella de 'n Romero Robledo, en Tetuán, en López Domínguez, y en Maura, que per tercera vegada van tenir un goig sense alegria, puig resulta que sempre els cridan y may far cas dels seus concells. Podriam descriure l'enfutismament de las dos pandillas del torn pacífic, davant de la possibilitat de que pogués constituirse un ministeri de concentració. Podriam pintar las vacilacions de 'n Montero Ríos que podent jugar á n'en Sagasta la gran trastada

del sigei va tenir por, y s'ha quedat ahont se trobava.

Contat y debatut s'acabá per veure que únicament en Sagasta podia treure de apuros á las institucions. La seva primera idea sigué constituir un ministeri de altura; pero de tant alt que volia ferlo resultà que tenia rodament de cap. En efecte, molts dels ex-ministres, invitats á formarlo, van desentendre's i per no perdre 'ls drets á la cessantia que avui disfrutan. El patriotisme avans que tot. Llavoras D. Práxedes se decidí á fer una barreja de gent nova y gent vella, baix la base de 'n Moret y

en Canalejas, els dos hereus presumptes del home del tupé.

En son concepte d' hereus están avuy que no's poden veure: son com el foch y l' ayqua, y si s' han prestat á entrar junts en el nou ministeri, ha sigut ab l' idea manifesta de inutilisar-se.

Desde l' principi s' va veure, quan en Moret revanxintse va dir: «O á Gobernació ó á mi casa.» Es á dir: —O se 'm confia la fàbrica de fer diputats, ó no hi ha que contar ab mí.

En Canalejas va resignarse á que l' seu rival ocupés el ministeri que més influència pot exercir en la marxa política. Y com qui 'n porta alguna de amagada va dir: —Donchs á mí que se 'm dongui l' últim ministeri; pero ab una condició: que l' govern ha de acceptar el meu programa y ha de cumplirlo.

Y després de llargues deliberacions va acordarse'l programa de 'n Canalejas, que comprén quatre punts: la qüestió religiosa, la qüestió econòmica, la qüestió obrera y la qüestió catalana.

Respecte á la primera se li donarà un nou allargo, mentre s' busca la manera de resoldrela de acort ab el Papa. Calculin com se resoldrà.

En quan á la segona, s' farà una barreja del projecte del Urzáiz, de les esmenas presentadas al Congrés y de las pretensions del Banch, y s' veurà lo que 'n surt.

Relativament á la tercera, en el ministeri de Agricultura, qu' es el que ha de desempenyar en Canalejas, se crearà una direcció del Traball, confiantse la secretaria á n' en Pau Iglesias y si aquest no l' accepta á n' en Malato, ab lo qual aquests se'nysors á lo menos ja haurán resolt la qüestió social dintre de la nòmina.

Y en lo que 's refereix á l' última, se farà una nova llei municipal informada en un criteri descentralizador més ó menos sofisticat.

Després de posar-se d' acort, va dir en Sagasta:

—Senyors: ja tenim programa, ja podém ballar.

Las carteras van quedar distribuïdes en la següent forma:

Presidència: Sagasta.—Estat: Almodóvar.—Guerra: Weyler.—Marina: Veragua.—Instrucció pública: Romanones. (Tots cinc procedents del anterior ministeri). Gobernació: Moret.—Agricultura: Canalejas. (Els dos galls). Quedaven per adjudicar las dos carteras de Gracia y Justicia y Hisenda que ningú las volia (es á dir ningú que tingües nas y ulls á la cara) y en Sagasta las ha penjades respectivament á las espalillas de 'n Montilla y en Rodríguez, que si no té cap condició de hisendista, té l' mérit indiscutible de ser nebó de D. Práxedes.

Tenim, donchs, un ministeri que no es de concentració, ni de coalició, ni de fusió, sino més aviat de confusió. Del programa convingut, ab tot y ser tan poqueta cosa, no es fàcil que tornin á recordar-se els nous ministres, y això que fins el varen escriure per evitar malas intel·ligencies: bon goig arribin sense trencadissa á la fetxa de la declaració de la majoria d' edat de D. Alfonso XIII, que això es lo que importa, sino al país, á las institucions.

Tal vegada per comprenérelo així s' ha consentit, contra las aspiracions dels elements clericals y reaccionaris, que l' nou ministeri s' dongui una capa de barnís democràtic; pero una capa tan lleuera, que bastarà una fregada perque desaparegui del tot.

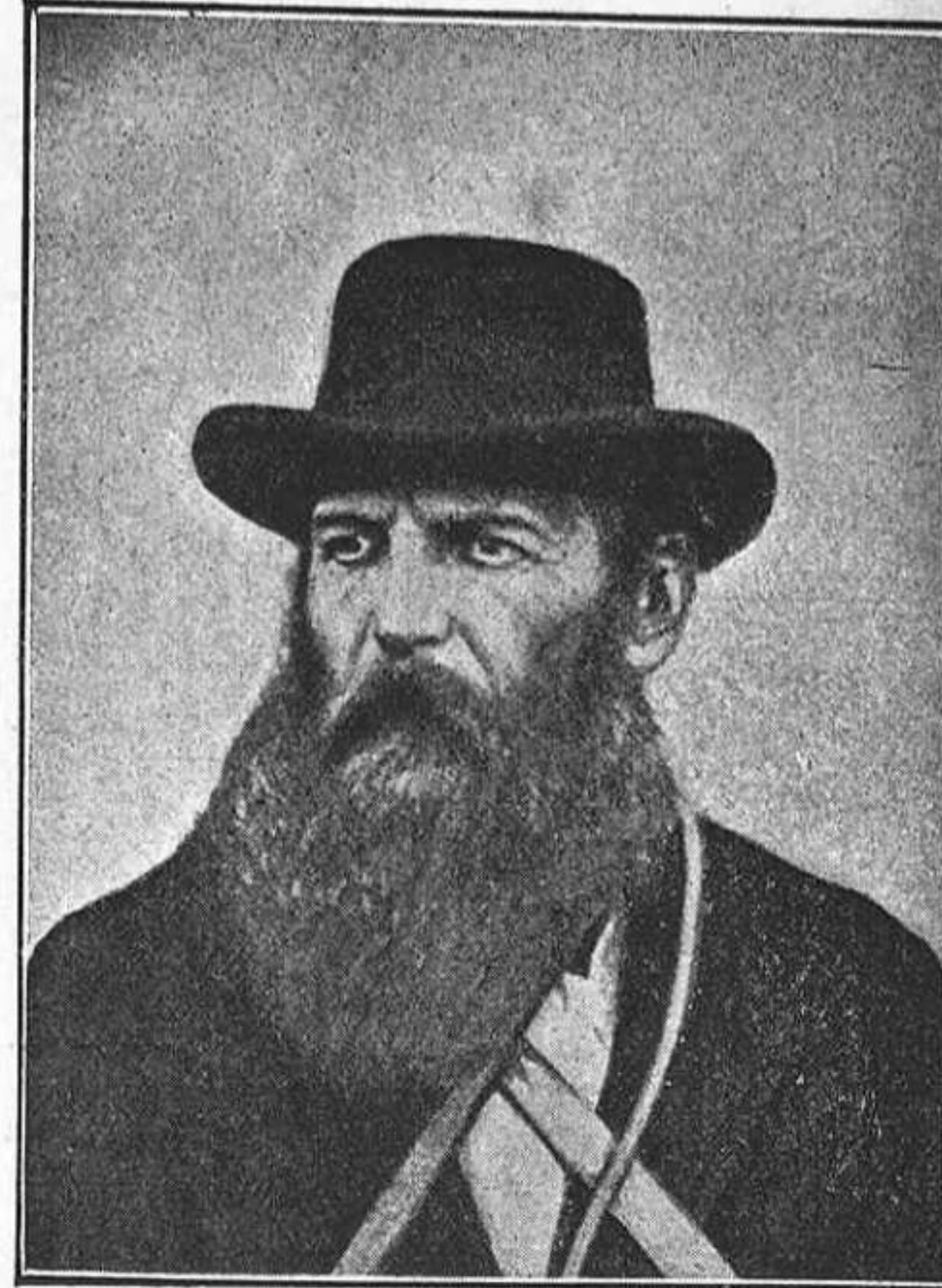
Y de fregades y fregades fermas no han de faltarne, sobre tot las que s' donguiells ab ells els nous ministres.

Convé que l' partit republicà fentse cárrec de la situació crítica per que travessa l' país, se concentri lo més depressa possible, resolt á posar en moviment totes las seves forces.

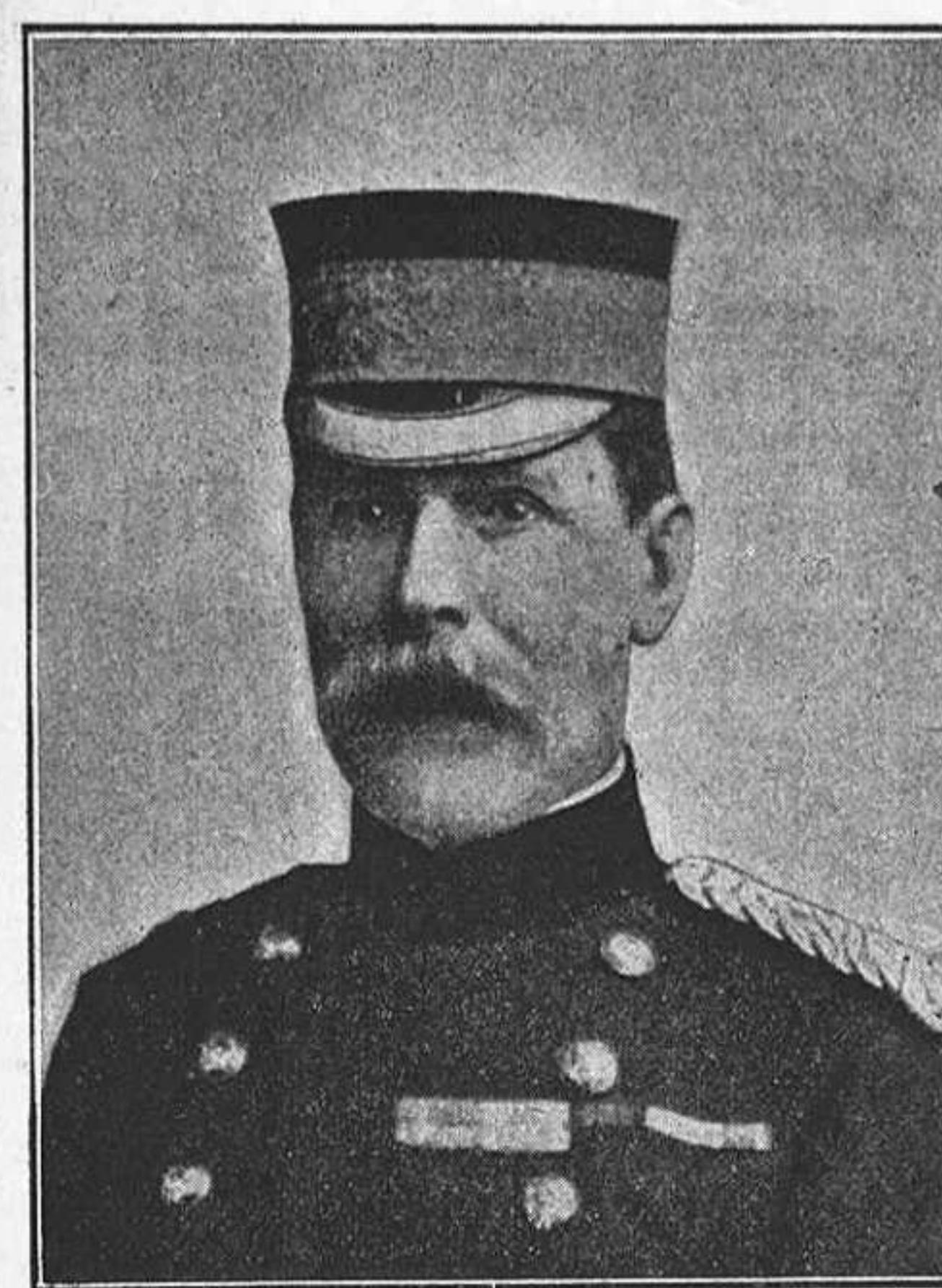
En aquest sentit el Directori de la Unió republicana acaba de donar á llum una circular, que serà l' preludi de un poderós moviment d' organització, de agitació y de vida activa. Qui tingui amor á las idees y s' interessi pel bé de la patria, que s' dongui per advertir y cooperi ab totes las seves forces al moviment, que arribarà fins allá hont comporti l' entusiasme dels nostres corregionalistes.

Enllà de la frontera, á París, s' efectuarà l' pròxim dijous un gran meeting republicà de unió fran-

Del Transvaal

EL GENERAL BOER DELAREY,
autor de la derrota suferida pels inglesos prop de Taibosk.

EL GENERAL INGLÉS METHUEN,
presoner dels boers en aquesta famosa batalla.

co-espanyola, en el qual hi pendràn part algunes nobilitats polítiques de la vehina República y 'ls impulsors de la federació republicana revolucionaria. O molt ens enganyem ó aquest acte està destinat á tenir immensa resonancia.

PEP BULLANGA

EL BARCO

ER QUÉ VA DESGABELLARSE L' ÚLTIM MINISTERI?

En apariència perque l' Urzáiz, ministre de Hisenda, s' havia empenyat en lluytar cara á cara contra 'l Banch d' Espanya.

En realitat perque s' acostava'l dia 20 de mars, fetxa en que vencía'l plazo de sis mesos que s' havia donat á las corporacions religiosas para posarse en regla, conforme á lo previngut en la llei general de Asociacions.

Ni una sola de las tals corporacions havia cumpliert, refiadas de una forsa superior, invisible, que de sota má las ampars, disposín lo que vulguin els ministres de la corona. Ab tal motiu en el Congrés anava a armarse la de Deu es Cristo, y en Sagasta cuya corrents va tancar las portas del Congrés pera tancar la boca dels diputats de oposició.

Una maniobra genuïnament sagastina.

L' Urzáiz, que per las seves iniciatives brioses, pel seu carácter independent y enèrgich, era l' únic minstre de algú prestigi; l' Urzáiz, qu' es indubitable que de havense donat la batalla en la qüestió tan debatuda de la circulació fiduciaria l' hauria guanyada, á despit de las cábals y trabetas dels seus enemics; l' Urzáiz va ser tirat á l' ayqua pel capitán del bastimenti.

Y entre tant va quedar incòlume la carga de car-

bó místich, sense perdrerse'n ni una brasa, ni un trist pessich de tarregada.

La cayguda del Urzáiz provoca una crisis general. Ab la crisis general desapareix el minstre de la Gobernació, que fins no volgunt, per compromís d' honor, venia obligat á mantenir l' eficacia del seu decret respecte á las corporacions religiosas...

S' ha capejat el temporal.

Aquell decret que de jotas maneras havia de cumplirse, ó que de no ferse s' havia de passar per la vergonya de derogarlo, queda convertit en un paper multat.

Els frares y las monjas s' han salvat... La satisfacció reyna en las alturas.

El felís resultat de aquesta maniobra, qu' en altres mars d' aygas propensas á encresparse, molt distints de aquest mar mort de la política espanyola, hauria pogut produir un espantós desastre; questa manera tan poch escrupulosa de procedir mereixia una recompensa, y 'l capitán del bastimenti l' ha tinguda.

Obrant ab rectitud y ab llealtat, en Sagasta havia de corre la mateixa sort dels seus tripulants.

—Quí sino él havia enrolat á la tripulació? —Y qué? —Per ventura cap dels ministres á las sevas ordres donava un sol pas sense la seva anuencia, sense 'l seu consentiment, sense la seva adhesió? Ni l' Urzáiz hauria presentat á las Corts la llei regulant la circulació fiduciaria, de no contar ab l' apoyo del seu capitán; ni tampoch l' Alfonso González, ab independència ó á espalillas del seu jefe, s' hauria atrevit á publicar en la *Gaceta*'l decret relatiu als devers de las corporacions religiosas ab las lleys del Estat.

Existía, donchs, entre tots, una solidaritat que no s' podia rompre. No era tal ó qual minstre 'l responsable de aquesta ó aquella disposició: ho era tot el ministeri.

Y no obstant, els subalterns son tirats al ayqua, per la má mateixa del capitán del barco que havia aprobado el seu procedir, que havia assentit y s' havia fet partícipe y responsable de las seves disposicions.

Aquesta conducta ignoble mereixia —com havé dit avants—una recompensa.

Y l' ha tinguda.

Per això, per honrar el valor fresh y la frescura valenta, ha hagut de ser el mateix Sagasta l' encarregat de la formació del nou ministeri.

Han sigut retaxassats els serveys dels cap-pares solitarios que patrocinan l' idea de la reconcentració dels elements que l' funcionament del torn pacífich ha anat explint y trayent de joch. No ha pogut tampoch utilisarse per massa prematura la solució conservadora estant á punt de vencer el plazo de la majoria d' edat del rey, y no haventhi temps hábil pera formar unes novas Corts enmotilladas en las necessitats de una situació francament reaccionaria.

Únicament en Sagasta podia continuar encarrigantse de la direcció del barco. En aquest punt estavant de acort las circumstancies y 'l gust y 'l deber de recompenso.

—Ahont ni quán se trobará un home del seu tupé? Ja té de nou el mando.

Ala, donchs: á enrolar una nova tripulació, á embarcarla y á viure, que aquí no ha passat res.

***

Y l' ha enrolada. Una part del personal se compón de gats vells, molt experimentats si's vol; pero molt carregats de vicis y ressabas. La major part d' ells han tingut una part directa en els grans desastres nacionals, y ab tot no han pensat may ni en esmenar-se ni en correttir-se. Avesats á fer cistells, sempre que convingui farán coves.

Era curiós enterarse dels seus propòsits, dels seus plans, de las seves exigències avans de acceptar la fulla d' embarch. Reunits un dia y altre para tratar de la qüestió, han gastat molta saliva y una bona cantitat de tinta pera posar-se de acort sobre 'l rumbo que s' proposan seguir.

Més curiós es encare que tots ells hajen reconegut que ara com ara reynan vents francament democràtics.

Per això s' vé dihent y repetint que l' nou ministeri s' inclinará francament á la esquerra.

N' hi ha per partirse de riure.

En el ministeri passat, bastá no una orientació franca, sino un sol amago d' empredre aquest rumbo revelat pel pobre decret de 'n González refe-

rent á las corporacions religiosas, porque se 'n anés tot á rodar y s' armés el gran desori de la última crisi. ¿Y ara volen conduhir el barco ben enfora perque inflin las seves velas las ventadas sanas y impulsives de l' opinió democrática?

¡Quína ilusió, si las ilusions poguessin tenir cabuda en l' esperit tortuós de aqueixa gent!

Ara millor será dir: ¡Quin engany, quina ensarrona, quina manera de riure's del mort y de qui 'l vetlla!

***

El barco no pot avansar. Més que un barco dotat de tot l' aparell necessari per empredre profitosas travessías, es un pontón desarbolat, que fa 27 anys que s' está podrint, ancat al mateix puesto.

Fortas amarras el tenen lligat al moll de les institucions monàrquicas, y per si les amarras no bastessin, el subjectan las ancas fermament arrapadas als baixos fondos del llot reaccionari. No hi ha medi humà de arrancarlo de aquest estat. Crech que si intentés pegar esbranzida 'farà estelles.

Y no convé. Els tripulants hi tenen la vida: cobran el seu sou y 's xalan. Aquesta es per ells la verdadera democracia, la més positiva, la més sustanciosa... y tot lo demés son trons.

P. K.

ELS MURIACHS

Ensopits dins de sa cova
hi ha un pilot de muriachs
y com el peix dins de l' aigua
ells dins de la fosca estan.

De tant en tant algun xisclle,
un altre de tant en tant
fa un lloc espaguetat d' alas
y altra volta com avants
reyna un silenci de cova
entre aquella societat.

¡En aquella calma estàpida
que be estan els muriachs!

Ves que 'ls fa qu' allá en ple ayre
part defora del seu cau
las flors hermos flaire llensin,
refilin las aus bells cants
y la natura's deixaon
ab l' escalf primaveral.

Ves que 'ls fa que hi hagi moscas
víctimas de vils paranyos,
ni formigas que traballin
ni alegrías ni pessars.

Ella á dintre de sa cova
dorm que dorm qu' dormiràs
dins del silenci y la fosca
d' aquell ensopidor cau.

Pro de repent hi entra un home
qu' en mitj d' aquells muriachs
fa brotar la llum intensa
de un enèrgich arch voltàich.

Els muriachs s' esparveran
llensos xiscllets ab esglay;
atontats, aturdits, cegos,
volan sens esma pel cau
y espahordits s' atropellan
y al sostre pegan de cap.

¡No apagueu el llum elèctrich
que sa llum no acabi mai
y veure si 'l cau y 'l globo
netejem de muriachs!

DELEFI ROSELLA

INTERIORITATS

UN viatger català, que ha corregut mitjón estudiant las costums de tots els pobles, m' esplicava un dia aquesta anècdota:

Atravessant en certa ocasió l' imperio xino, vaig toparme ab un natural del país, home ja d' alguna edat, que va deixarme sorprès, tant per la seva extraordinaria agudeza com per l' original manera que tenia de jutjar els fets y las coses.

Després de haver parlat de mil assumpts, interrogantlo jo sobre tot lo que podía interessarme, el xino va comensar á preguntarme á mi.

—D' Quina nació sou?

—Ah! —va fer el net de Confuci, mirantme ab una curiositat que podia molt bé confrondre's ab la compassió: —D' aquell poble tan infelís?

—Infelis?... Per què?

—Vos direu... ¿Qué 'n voleu esperar d' una naóia ahont las donas se ficen en tot y generalment manan més que 'ls homes?

La profunda observació del xino m' ha vingut sòlit á la memòria, sobre tot cada volta que l' he vista confirmada pels aconteixements que 's desrollavan al meu alrededor.

Com, per exemple, durant els dies que ha durat la laboriosa crisi provocada per la dimisió del gallego Urzáiz.

Al principi jo no ho entendia. —D' ahont provenen —me deya á mí mateix —els obstacles que semblan entorpir la solució del problema?

Un periódich, xerrayrot é indiscret com tots ells, va ferme caure, ab una sola noticia, la vena dels ulls.

«Sembla —deya l' aludit diari —que una comissió de senyoras ha traballat activament en determinat sentit para evitar qu' en el desenllaç de la crisi s' hi vejessin dominar las tendencias radicals.»

No ho he vist ni he tingut l' honor d' assistir als «actius traballs» d' aquestes bonas senyoras, però 'm sembla que ho estic tocant.

Si elles s' han ficat realment en el galimatías de la crisi, de segur que han abogat perque las ideas radicals no prosperessin.

Perque las donas espanyolas —com deya el xino —generalment se ficen en tot; pero sempre tenen la desgracia de ficar-se i prenen una actitud contraria al progrés y á las tendencias modernas.

Un goben tracta de posar á ratlla els peus del clero? Inmediatament apare

supressió s' deixa per un altre any... ó per un altre

sígle. Una autoritat se mostra enèrgica en fer cumplir la llei als reaccionaris y als fanàticxs? Tornan las donas á posseir en campanya, y no sols fanàticxs y reaccionaris continúan burlantse de la llei sino que l'autoritat que aquest propòsit persegüia es amonestada per la superioritat ó traslladada ó declarada cessant.

Que las senyoras espanyolas han felicitat al bisbe per la seva pastoral, al governador pel seu afro-pello ó al arcalde per la seva arbitrarietat ho he vist mil vegadas.

Lo que may he vist es que s' hajan posat al costat dels oprimits, en contra dels governants tirànicxs, á favor d' una idea avansada ó altruista.

Per xó l' xino, ab intenció maravollosa, considerava ab rahó à Espanya com un poble infelís. Infelicis per dos conceptes: perque las seves donas se fican en tot y perque entre dugas tendencias sempre solen inclinarse á la que més perjudicis pot portar á la nació.

En els altres païssos las senyoras s' ocupan de beneficencia, d' art, fins de literatura; pero s' guardan molt bé d' embolicarse en intrigas políticas ni de fer sentir la seva influència en res que s' refereixi á interessos materials.

Allí las senyoras cuidan hospitals, assilos d' orfanes, caixas d' ahorros, escolas populars, cuynas económicas...

Aquí més s' estiman fundar círculs polítichs, associacions catequísticas, conferencies y cassinos en els quals prenen la religió per pretext, se tracta de tot, menos de lo que efectivament pot interessar als débils, al infellos, als abandonats de la sort.

¿Qué té d' estrany qu' en els incidents de la darrera crisi ministerial, com la premsa ha fet pú blich, hi hajin intervint las senyoras?

Per qué no? ¿No es ja cosa vella y sapiguda que aquí s' fican en tot?

Las protestas contra las campanyas d' en Blasco Ibáñez à Valencia ¿no van sortir de las senyoras?

Las intemperancies del reaccionari bisbe de Pamplona ¿no van encendrelas las senyoras?

La onada que acaba per endurser al liberal governador de Zaragoza ¿no van aixecarla las senyoras?

Al fi y al cap las donas espanyolas son com son, perque així han de ser y perque ningú fa res perque deixin de serho.

Tot aixó no passaria si 'ls marits cridessin á las seves mullers y ab la major amabilitat els diguessin:

—Senyoras: els deberys de vostés son aquests, aquests y aquests. De lo demés, no 's molestin, ja 'ns en cuideym els homes.

Lo que hi ha aquí es una cosa, una qüestió prévia, que convindria posar en clar, com més aviat millor.

Els homes d' Espanya ¿son realment homes? Aquest es el dupte que devegadas m' assalta.

FANTÁSTICH

SENMANA SANTA

DIÁLECH

—Adeu, pare Camàndulas.
—Hont vás tan decidit?
—A veure si ja 'm tenen
el monument guarinit.
—Creich qu' aquest any, el vostre
serà 'l millor de tots...
—Tenim bona parroquia,
y com hi ha molts devots...
—Vejeissi quins floreros,
quants toyas, quants rams!
—I uns coixi de violas
y un ciri de nou pams!
Veuràs quin pet de música.
Fins l' *Orfeó* qué 't creus?
El Parsifal de 'n Wagner
cantat á setze veus!
Las *Set paraules* d' Haydn
costan un dineral.
—Donchs èdigas que la festa
serà monumental?
—Els cortinatges negres
ab tota explendidés;
la llum *Drunon* a dojo...
no sé, donchs, que vols més...
—Carayna! —refrigeri,
donchs, será bò aquest any...
—Psé... un petit piscolabis
de trufas y xampany.
—Bé, bé, noy; me'n alegra.
—Tot siga el Senyó.
—Adéu, y no t' hi cansis.
Consérvat'hi ben bò.
—(Dimoni de gentada
no 's pot donar ni un pás!)
(Ditxosa farigola,
la tinch ficada al nàst!

JOAQUÍN AYMAMI

UN PEGAT EN UN BANCH

No es altra cosa la solució donada á la crisi per mes que diguin els mansos que may perden la fé en las bonas paraules.

El partit liberal, completament desprestigiad, fa l' últim esforç per aguantar-se al poder fins el temps convingut y per' apareixer rejuventit s' ha donat una embarassada democràtica.

En Canalejas dona fesomía y carácter al nou ministeri y d' això á la gefatura no hi va mes que un pas. Quan un home eclipsa el nom d' un gefe y lo gra personalificar una situació pot considerar-se l' heu de l' auca.

Y si en Canalejas no hagués deixat el seu nom y el seu prestigi al ministeri que acaba de sortir de la capsà, ab l' esperança de que això l' havia de cololar en primera fila dins del partit liberal y al cap de la fracció cridada á turnar ab els conservadors; si s' hagués deixat enganxar y enganyar per en Sagasta, conexentlo de sobras com el coneix, haguera demostrat ésser un manso, indigne de dirigir un partit monàrquic. Pera alternar ab en Silvela cal molta mala fé y marrulleria.

Rebrán un desengany quins confishin gens ni mo-

Un adagi castellà ó 'l programa de «fray» Práxedes

«Nada entre dos platos.»

lla ab las promeses del nou ministeri. El partit liberal es un parell de sabatas vellases que 'l país ve obligat á portar per un temps determinat. Ja no podian anar; els talons guerxos feyan donar sovint perilloses tortas de peu; las solas foradades y las empenyadas descosdoses y ab estrips deixavan entrar l' aigua per tot arreu; las gomas, estiraganyades, no apretavan la cama y els tirants en penjarella feyan girar la cara de fàstich. Com que l' parell no podia cambiarse per un de nou, convien posarhi mitjas solas y talons y això es lo qu' ha fet en Sagasta ab la modificació del ministeri.

¿Durarán gaire aquestes sabatas ab el remendo democràtic? Crech que no, pero de tots modos estich segur de que 'l país seguirá donant tortas de peu, mullantse las mitjas y ensenyant unas penjarella que farán igual ó major fàstich.

El partit republicà, que no es cap alosa pera fer cas de mirallets, farà bò de mal refiarse dels brios democràticxs de 'n Canalejas, dels radicalismes de 'n Weyler, de las *fioritures* de 'n Moret y dels programes aparatosos ab que voldrán enlluhernarnos. Convensus de que la cosa no té adop, els republicans hem de seguir atacant el régime, causa mare de tots els mals que pateix Espanya, y traballant de ferm pera l' adventiment de la República, única forma de govern dins de la qual podem desarrollar-nos sense trabas tota mena d' avensos y llibertats.

Y la classe obrera, afalagada ayuv pels que sempre l' han xurriacada, mimida perque ha ensenyat las dents, deu ajudarnos á estableir la República si vol començar sobre base ferma l' obra de la seva emancipació.

JEPH DE JESPUS

OSSÉN Grassot, company de glories y fatigas de 'n Pey y Ordeix, en vista de que 'l bisbe de Girona li havia privat la celebració de la missa, ha obert una capella en la seva casa pairal de Lloret de Mar, y allí la diu y efectua ademés altres ceremonias del culte, ab no poca satisfacció de molts de aquells veïns que hi assisteixen.

Sembla qu' en Pey y Ordeix se prepara á imitar al seu company, y que son en bon número 'ls sacerdots, qu' en l' exercici del seu treball, pensan estableixre pel seu compte.

**

Tenim, donchs, en perspectiva un cisma en tota regla.

Del qual nepoden resultar algunes ventatjas positivas.

Primera: la de rompre l' omnipotència clerical, sempre tan danyina á la verdadera llibertat dels pobles.

Segona: la de provocarse entre 'ls mossens de l' una y de l' altra banda, una vigilància mítua, que 'ls encaminarà més fàcilment á la pràctica de les virtuts cristianas, baix el temor del desredit.

Y tercera: la de una major baratura en els serveys religiosos, conseguida á favor de la competència.

Per més que, respecte á n' aquesta última, LA CAMPANA DE GRACIA no ha de anar may de la vida, ni á la botiga dels uns, ni á la botiga dels altres.

Anomalías.

Home es el rey, com home es el ciutadá de una nació, per no dir el súbdit, davant de la mare Naturalesa, que 'ls subjecta á unes mateixas lleys.

Y ab tot á un rey, á l' edat de 16 anys, se li reconeix aptitud legal pera assumir el govern de una nació.

Y un ciutadá necessita haverne cumplert 25 per tenir dret á prendre part en l' elecció de un regidor.

Als pobles que desatenen las lleys immutables de la Naturalesa, la Naturalesa mateixa s' encarrega de castigarlos.

En el batibull de la crisi, en Canalejas, passant á las ordres del home del tupé va tirar un am escat ab una cartera en las aigües republicanes, ab el propòsit de veure si pescava á n' en Melquides Alvarez, digníssim diputat de Oviedo.

Ben prompte l' nostre estimat corregilionario va desenganyarlo, declarantse ferm y constant republicà, fidel als dictats de la seva conciència y á prova de tota mena de tentacions.

**

En Canalejas s' hauria de donar vergonya de ave nirse á desempenyar certs papers propis sols de las Celestinas.

Y á pesar de tenirlas qué li ha resultat á ell mateix de haverse deixat pescar y ficar á la panera de la monarquia?

Senzillament que de peix viu y aixerit qu' era avants, s' ha convertit en peix mort, y ja inútil per tot fins per anar á la paella.

A pesar de que tot sovint fá pintarse las ganyas ab color roig democràtic, el fet es que ningú 's compra: tothom passa de llarch.

Perque encara que tingui bona vista, fá una pudó qu' empesta.

En Zanardelli, president del govern italià no té cap punt de semblansa ab el nostre Sagasta. A lo menos no 's pot dir d' ell que usi tupé. Molt al contrari.

Se promou allá una crisi, en Zanardelli cau, y á n' ell mateix se li dona l' encàrrec de formar nou ministeri.

Y ho realisa en un tancar y obrir d' ulls, y ab tan

brillo, que si radical era 'l govern cayut, radicallissim es el que forma per substituirlo.

La seva presència á la Càmara, y l' exposició del seu programa encaminat á donar positivas satisfaccions á las classes obreras, y á afirmar de una manera que no dona lloc á dutes la preponderància del poder civil, sobre las intrusions del clericalisme, es acullida ab mostras de delirant entusiasm.

Ditxós país aquell, en que 'ls governants saben inspirar-se en els anhels de la opinió! Ditxós el país en el qual la satisfacció á las pùblics necessitats no troba trabas de cap mena! Ditxós el país ahont no son coneguts els obstacles tradicionals!

Després de la huelga general, més de mil operaris metalúrgics han quedat en vaga... y en vaga forosa qu' es lo més trist.

Dias enrera una comissió s' presentà al senyor Manzano demandant que s' interessés ab els patróns á ff de trobar colocació en els seus tallers. Els patróns respondieren que no 'ls era possible complaire's: que la feyna ha minvat, y que 'ls pedidos escassejan, per haverse provehit al extranger, durant la huelga, molts dels que tenien necessitat dels articles qu' ells produxeixen.

No sabém si això serán rahons fundadas ó excusas pera fer sentir als pobres operaris tot el pes de la seva derrota, en la qüestió de las nou horas.

Siga lo que 's vulga diré que no es aquesta la manera de cicatrizar las feridas obertes durant las últimas ocurrences. L' olvit de lo passat podrà ser un gran remey. La noblesa del procedir una prenda de reconeixement pera l' porvenir.

Si 'ls patróns metalúrgics comprendessin sos interessos morals, en la present ocasió molt superiores als materials, hauríen de imposar encare que sigués un sacrifici, á trucos d' evitar que ni un sol operari careixerés de medis de guanyar honradament la vida ab la suor del seu front.

A Zaragoza, en la ribera del Ebro va trobarse 'l cadáver de un capellà, ab dos ferides de pistola al cos.

Prop del cadáver un paper.

Y en el paper, escrita de son puny y lletra una nota declarant que cansat de que las cartas se li declarassen sempre contràries, havia decidit pendre passatge per l' altre mon, per veure si allí tendrà més sort.

Vels'hi aquí un mossén que després de tot se fa simpàtic.

Desgraciat en el joch, podia tentar fortuna en l' amor, ab la seguretat de conseguir-la, dat que sigueix cert lo que resa l' adagi.

Y á pesar de tenir totas las proporcions, com à capellà qu' era, no va ferho.

Vein si això sols no 'l recomana á la compassió del próxim.

Tot està suspès.

A Barcelona, las garanties constitucionals.

A Madrid, la vida parlamentaria.

Tot suspès, menos els que deurien estarhi.

¿Y saben qui son els que deurien estarhi?

Els autors de las desditzas de la nació.

¿Y no atinan en quina forma?

Suspenses pel coll.

Quan se declara una crisi ministerial, un no sab entende per que s' ha de cridar á consulta sempre als mateixos homes de la política, tots ells fracassats, tots ells responsables en més ó menos grau de las desditzas de la nació, tots ells corcats per las ambicions més desapoderades.

¿Es que á Espanya no hi ha més homes qu' ells qu' estiguin en situació de donar un consell útil y profitós?

¿Y donchs en quin concepte s' té als representants de la industria, del comers, de l' agricultura, de la producció en general? ¿De qué serveixen els representants del treball?

**

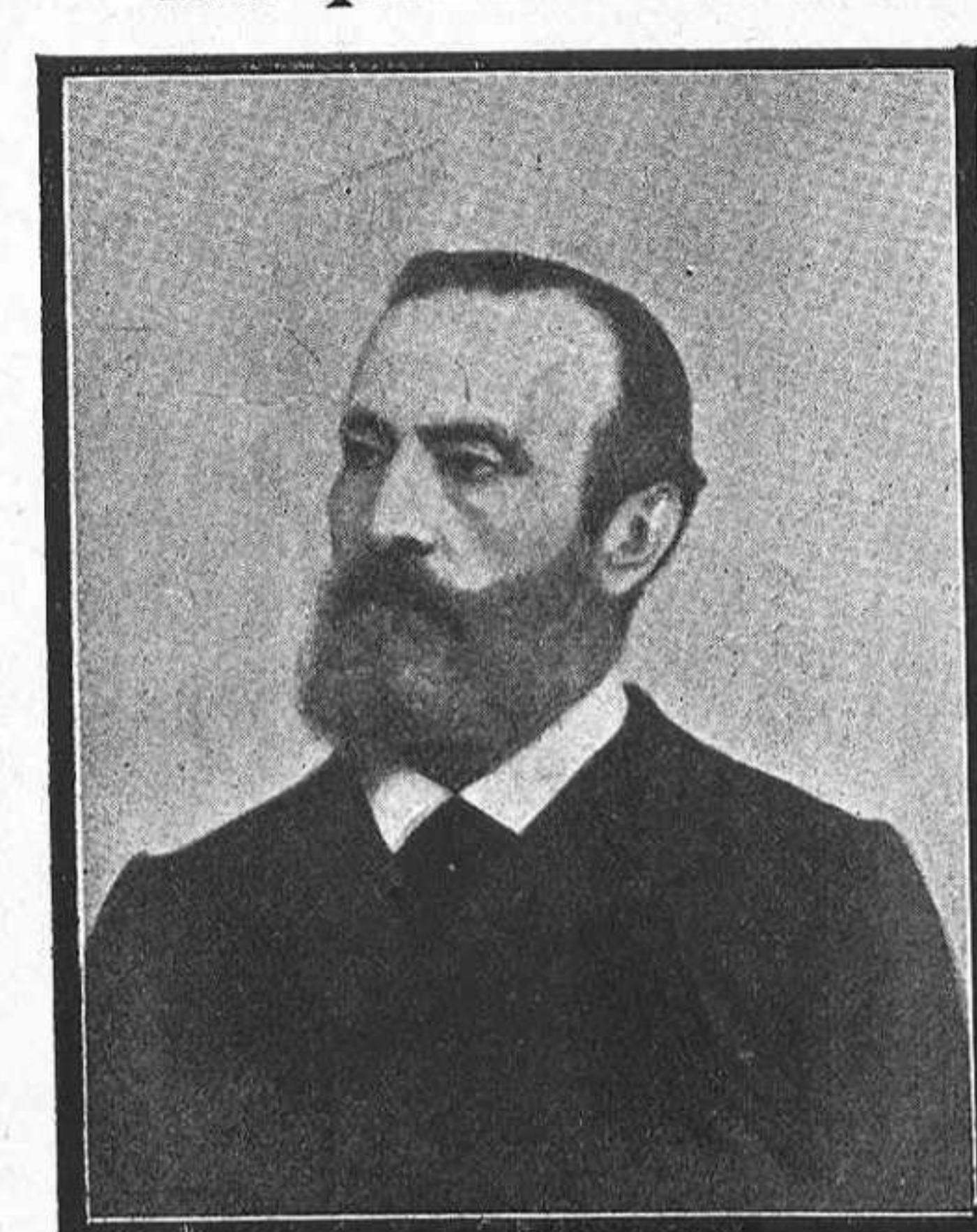
¿De qué serveixen? ¡Ah! Massa que's veu. Serveixen pel sacrifici: per saldar ab las seves suades els disbarats dels que governan. Per això y res més.

No té, donchs, res d' estrany que ningú 's recordi de consultarlos.

Lo més extraordinari, en tot cas, es qu' encare que ningú 's hi demani parer, no 's decideixin á prendre la paraula pel seu compte.

Consagra la Constitució la llibertat de conciència. Ningú ve obligat á creure en materia religiosa; á ningú pot imposarseli cap fórmula ritual.

Els que se 'n van

Y á pesar d' aixó els tribunals de justicia, en casi tots els actes que realisan, per no havense concordat les lleys de procediment judicial ab la Constitució del Estat, exigeixen la prestació del jurament.

Aixó es senzillament absurd. ¿No es per ventura la Constitució, la lley mare de totes las altres?

* * *

Donchs á pesar de que així s'ha de regoneixer, y á pesar de que 'ls primers que així ho haurien d' entendre son els funcionaris del ordre judicial, diax enrerà Á Madrid, á un estudiant de Medicina, qu' en la práctica de una diligència va negar-se á jurar, el jutje va dictar punt en blanch contra ell, auto de presó.

Y punt en blanch la policia va trasladarlo al abanicó lligat com un facinerós.

Aixó passa á Espanya, en una nació regida per un Còdich fundamental, que com avants hem dit, consagra la llibertat de conciencia.

Encare hi ha qui recorda qu' en la qüestió dels cautius de Marruecos, està fent el govern espanyol davant del mon civilisat, el paper ridícul del sige.

Pero això no ha de afectarnos poch ni molt.

Tant negre s'ha Anat posant tot lo d' Espanya, que una mica més de fum d'estampa ni menos s'hi coneix.

AMER, 16 de mars

Sis días fá que tenim un baladre mítich, encarregat dels sermons del setenari dels Dolors, esbravats contra la LA CAMPANA y L' Esquella, els teatros, els balls, els cafés y tabernas y sobre tot contra l' esperitisme. A causa de-haverse celebrat en una casa de aquesta població sessions esperitistas, pegava l' altre dia tals cops de puny á la barana del cubell, que no sembla sino que havia fet abús del ví de canadeillas, lo qual no deixa de ser també á la seva manera un esperitisme.

¿A benahir la palma?

Pel modo què la tragina, mes aviat sembla que la porta á malehir.

RIUDECOLS, 12 de mars

Aquell mestre que 's vesteix pel cap las emprén qu' es un gust contra las noyas que ballan en la Quaresma. Com que 'ls balls en aquest temps de penitència 's veuen extraordinariament concorreguts de noyas, el merlot se dirà: — Vaja que si així no 's combat, me tocará balarla ab la mes lletja!

MONCADA, 12 de mars

De algun temps ensa l' home negre ha agafat unas grans agallas, á conseqüència de haver entrat arcalde un dels seus. Y figúrinx se 'l tal serà carcunda, que obliga á anar á missa als seus jornaliers y fins á pendre la butlla, per ser un dels trastos mes necessaris per anar al cel.

ALMÀTRET, 16 de mars

El capellanet, que desde que morí mossen Pau, exercé el mando encare que interinament, s'ha posat de punt el pagar lo menos possible de lo que li correspon per consums; y havent desatés l' Ajuntament las seves reclamacions, ha anunciat que desde el primer de abril pujarà 'ls drets de la seva feyna. A partir de la indicada fetxa, un bateig costarà 5 rals y una dispensa de 14 á 18 pessetas. A mi y á molts veuhis encare 'ns donarà gust si 's decideix á tancar l' establecimiento. Y tindrà de ferhe per forsa, en vista de que cada dia 's veu menos concorregut. — A só de pregó anunciat que venian dos frances forasters á confessar: quan se ficaren á las garitas, las quatre del matí, 's ventaren las campanas, y no hi comparegué ni una rata, en vista de lo qual plegaren el ram, anantse'n á Fayò á veure si farian mes fira.

CASTELLAR DEL VALLÈS, 12 de mars

Crech que 'l pastor de la llauna, al últim logrará que no li quedí ni un sol bél al remat. Un dia 's resistíx á enterrar a un home que mor' sense sagraments, un altre 's nega á absoldre als penitents que fan dir missas als Escolapios en lloc de anar á la parroquia. En las funciones canta depressa y de mala gana, diu la missa tan esvanit y distret, que fá ua infinitat de bonyols. L' altre dia recomenava á las mares que no deixessin anar als seus fills á veure 'ls putxinetxins, dihen que així es contrari á la moral. Podria contrarrestar els mals efectes de la seva conducta atrabilària exercint la caritat, pero ni això. En la suscripció oberta pera socorre á las víctimas de Pont de Vilomara, no hi va contribuir ni ab un céntim. Si dels morros y malas caras tothom ne fuig, de l' avaricia, encare més.

CONSTANTÍ, 10 de mars

Per acabar de trastornar el cervell dels llanuts de aquest poble s'ha encarregat dels predicots quaresmals un padre tan tremendo y provocador, que no hi ha dia que deixi de insultar á tothom, petits y grans, dihen que 'n' ell no li fa por ningú, y que 's joves de aquest poble son uns poca-soltas. L' altre dia va donar una llissó sobre 'si s'is manament, que las noyas que hi assistiren ne van sortir molt instruidas. Figúrinx se un catedràtic com aquest que podrà tenir pés á un altre puesto, pero á la llengua no.

VALLROMANAS, 6 de mars

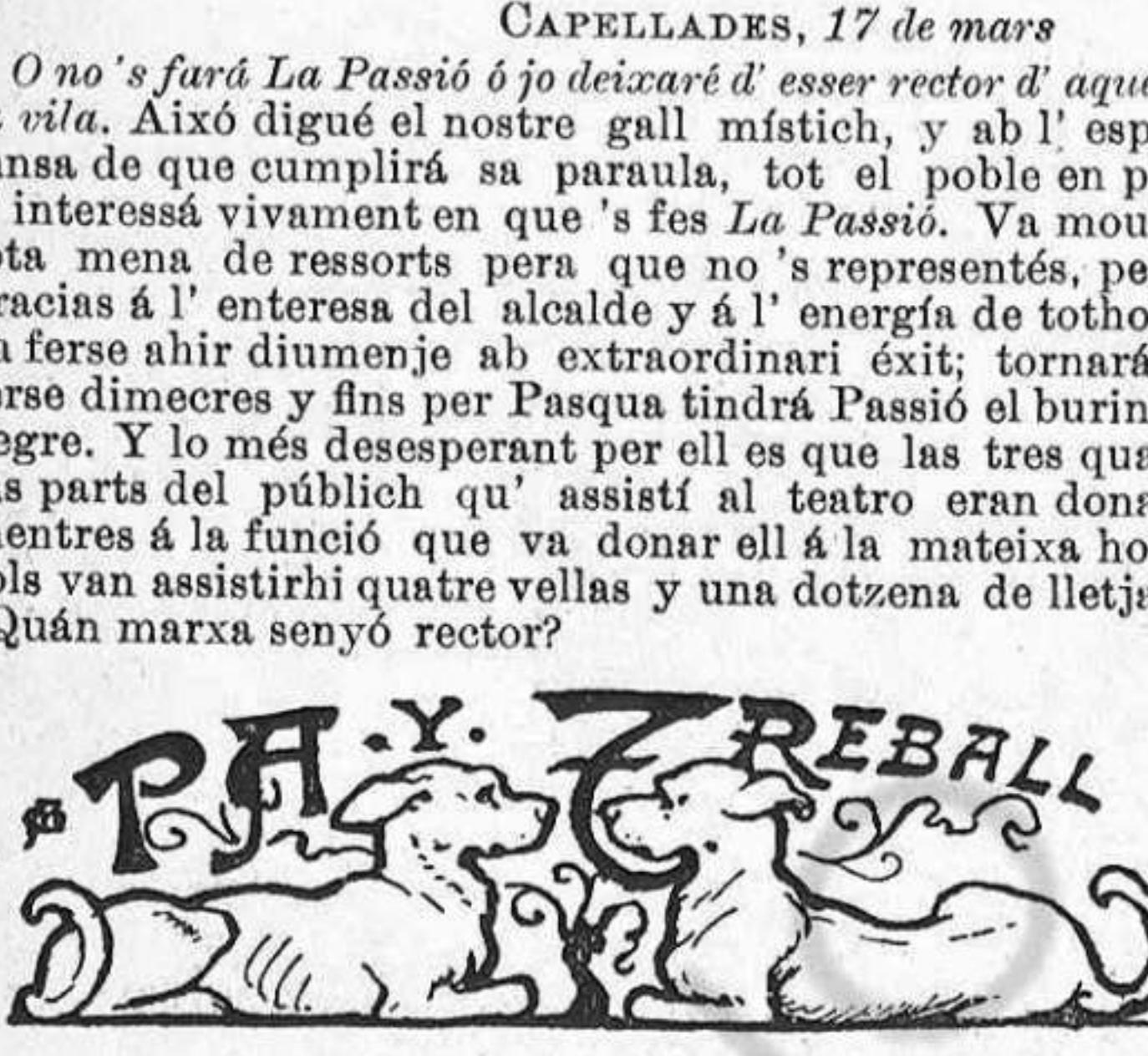
En Peret dels ofertoris està fet un bou sense banyas, així sí, topant ab tothom que li parla de LA CAMPANA ó del Ajuntament, y dihente deu mil disbarats, y tot perque l' una li treu els drapets al sol y l' altre li ha fet pagar deu pessetas d'impost municipal. Pero hauria de pensar ab allò que diu el ditxo: — Ahont

anirás bou que no llauris? Y alló altre del refrà: «Mugits de bou no arriban al cel.» No hi arriban els brams d' ase y son mes forts.

TARRAGONA, 10 de mars

Ja han tornat á fer mal bél las dos placas anunciantes del passeig de 'n Pi y Margall. Es molt sensible que l' Ajuntament no exerceixi la deguda vigilància per evitar aquests actes de incultura que tant desdienen de la importància de Tarragona.

Dias enrera dos ensotanats forasters, grossos com boços, van insultar gall mítich, y ab l' esperança de que cumplirà sa paraula, tot el poble en pés s'interessa vivament en que 's fes La Passió. Va moure tota mena de ressorts pera que no 's representés, pero gracias á l' entresa del alcalde y á l' energía de tothom va ferse ahir diumenge ab extraordinari èxit; tornarà á ferse dimecres y fins per Pasqua tindrà Passió el burinot negre. Y lo més desesperant per ell es que las tres quartas parts del públic qu' assistí al teatro eran donas, mentres á la funció que va donar ell á la mateixa hora sols van assistirhi quatre vellas y una dotzena de lletjats. ¿Quan marxa senyó rector?

Lo Segon Congrés Cooperatiu Regional CATALÁ-BALEAR

L

LS cooperadors de Catalunya y las Balears ens disposem á celebrar el nostre segon Congrés regional, el que tindrà lloc en aquesta ciutat els días 18, 19 y 20 del prop-vinent mes de Maig, y tot fa creure que revestirà excepcional importància.

En son primer Congrés, que va tenir efecte 'ls días 23, 24 y 25 de Juny de l' any 1899, els cooperadors catalans-balears tingueren l' honra d' anticiparse en alguns de sos acorts als que prengueren un any després els cooperadors de tot lo mon reunits en els Congressos internacionals que 's celebraren en la ciutat de París. No podem preveure si 'ns tocarà la mateixa sort en el Congrés qu' ara 's prepara; pero, sí, que casi 's pot assegurar, dats els extrems que 's proposa sometre á son estudi, que 'l nou Congrés català-balear se decantarà, d' una manera franca, resolta y decidida, cap al costat del cooperativisme, així es de la cooperació com á sistema de completa transformació social.

Senyalan ja aquesta tendència els extrems constitutius del programa del nou Congrés, el qual deliberarà y acordarà, especialment, sobre 'ls següents punts:

(a) «Quinas tendencias es preferible que predominin en la cooperació: las individualistas o las colectivistas?

(b) Missió que deu cumplir la cooperació obrera dintre del moviment obrer. La seva relació ab els Sindicats obrers y ab las Germandats, així com ab l' emancipació dels treballadors.

(c) L' obra de la Càmera Regional deu ésser de cooperació ó de cooperativisme?

(d) Deuen preocuparse las Cooperativas de l' instrucció y educación dels obrers?»

Deixant á part els temes de carácter tècnich, relativs al funcionament intern de las Societats Cooperatives y fixantnos exclusivament en els que deixem transcrits, no podém menos de cridar l' atenció dels obrers catalans y balears sobre lo que en els presents moments significa la cooperació tal com l' entenem nosaltres.

Poch ens entusiasmariá la cooperació, si aquestas institucions no haguessin de servir més que pera proporcionar comestibles millors y més baratos á las famílies obreras, sens desconixer qu' així y tot no deixaría de tenir sus ventatjas la cooperació. Pero, nosaltres aném més enllà. Som cooperadors cooperativistes y, com á tals, veym en la cooperació erigida en sistema, un medi poderós pera trasformar l' organació social de manera que 'l associat vingu á substituir al assalariat. Presa desde aquest punt de vista, la cooperació es eminentment revolucionaria, pero en el sentit científich de la paraula. Molta gent, confrontant la revolució ab la bullanga, á forsa de fer bullanga, no fa may cap revolució. Revolucionar es transformar, no remenar y entorboril.

El progrés social està en rahó inverse del esperit bullanguer de las nacions. Las nacions llatines, las més bullangueres, son las menos revolucionaries. Inglaterra y Alemanya resultan ésser las més revolucionaries, á pesar de ser y per lo mateix que son las menos bullangueres. La nació que portarà á terme, avans que cap altra, la revolució, així es la transformació social, serà Inglaterra. Y 'sabéu per qué acabarà primer aqueixa obra? Perque fou la primera á comensarla y desde que la va comensar no l' ha deixada, traballanthi tots els días y á totas horas.

Mentre els Sants Isidros dels pobles llatins abandonan l' aixada, esperant el moment en que 's presentin els àngels exterminadors de la revolució social sobre l' actual organisiació econòmica y en un tancar y obrir d' ulls la transformen en camp llaurat, sembrat y florit de benestar y de justicia, el poble saxó llaura de nit y dia, avuy y demà, aquest any y l' altre, y á l' hora present se troba ab una gran extensió de territori hont s' hi aixecan ufanias espessas y ricament jàmadas las flors del porvenir.

Y es que 'ls pobles llatins volen fer la transformació social ab procediments burgesses, així es sensse traballar, mentres que 'ls pobles saxó y germànich la realisen ab procediments obrers, així es, traballant. Els pobles llatins no poden deixar de creure ab el miracle: 'l miracle religiós ó 'l miracle

social. Aquells altres pobles no creuen més qu' ab el poder de l' iniciativa individual, degudament combinada, dels membres qu' integran las colectivitats.

Nosaltres pensem com aquests últims. Per aixó, som cooperativistes. Estém convencuts de qu' es infinit y utòpic pensar ab la supressió de la burgesia, mentre la burgesia no perdi la seva rahó de ser. Encare que s' eliminessin avuy per avuy tots els burgesos, no s' hauria acabat ab la burgesia, perque 'n naixeria un'altra del fondo de las mateixas masses obreras. S' acabarà no més ab la burgesia quan aquesta sigui completament inútil, porque 'ls mateixos obrers se bastin pera fer la seva tasca. Y aquesta es precisament la finalitat de la cooperació erijida en sistema.

La feyna á fer no es de mera reacció contra lo existent, sinó, y principalment, d' acció en favor de qu' ha de venir. L' obra de redempció humana requereix un traball no solzament negatiu, sinó, y sobre tot, positiu. Es inútil destruir lo d' avuy si avans no hem comensat á edificar lo de demà.

Y la labor cooperativa es una labor d' acció social, eminentment positiva y de construcció d' un nou mon. Ella prepara lo pervindre, millorant desde luego lo present; ella, al temps qu' engendra las novas colectivitats, educa y capacita als homes pera qu' hi sàpiguen viure; ella ho espera tot, no de la forsa bruta, sinó d' l' enginy del cervell mogut per las bategades del cor.

J. SALAS ANTÓN

EL DEBUT DE LA DIVA

A

las nou del vespre, al sortir del escriptori jo y mon company, ab el cap baix y renegant de ràbia, emprenem la ruta de cada dia.

Per tots indrets se 'ns interposan donas vestidas d' un modo extrany acompañadas per tipos imbecils vestits de negre y ab guants blanxs. D' aquests últims també 'n trobém algun de sol.

La Rambla vessa de gent, els cotxes impideixen el trànsit, per tot s' hi sent una farum de abundàcia... de riuesa.

Davant del gran teatro una multitud contempla als satisfets que van á sentir á la Diva.

Els municipals de caball guardan l' ordre en mitj d' aquell desordre. Pobre gent! M' agradaría saber lo que pensan al veure tants vestits luxosos, tants brillants, tanta quincalla qu' ells procuran que no pugui excitar als envejosos.

Els bens, la joia, tot... tot... per els que no tenen altre mérit que 'l de poder pagarho...

L' art... á dins, á sou.

Si hi ha fracàs dirán que 'l poble no es intelligent. Y el pobre poble mentrestant es al lít, descansant del traball que li ha costat conseguir el tres de pà del dia.

RUY DE GORCH

DE MAGRE

No es pas sols en els gustos de la boca qu' havém de dejunar, també pels goixs del l' ànima ens privan els bons talls y las lletrias, las arts y la política estan ja fa forsa anys passant una quaresma enervadora que 'ns portarà una anèmia cerebral ab sois insipits plats sense sustància, sense such, sense bruch y sense sanch.

Menjam de magre en tot. Las bonas lletras ens serveixen menjars insustancials, pilots de pros, carreguts de palla, cargolaments extranyos, imatges dislocades, frases nyonyas y tot sense una idea original.

Y en qüestió de versos encare hi ha mes congre y bacallà; en aquells que hi ha forma no hi ha fondo y si algun diu alguna novetat la enreda entre ximplessas d' un modo tan extrany que no hi ha geroglífich ni xarada tan fosca y tan difícil de trobar.

També estém de dejuni en tot lo referent á Bellas Arts, telas fetas al dia... y ab vinagre, música de soroll debilitant; may un plat suculent que satisfassi may un saborós tall d' aquell filet qu' en l' obra del artista demanava l' Ixart.

Y no cal parlá un mot de la política perque en aquest rengló ens fan dejunar, de tot lo que podrà dar sustància als plats que son la vida nacional.

En els guisats que fa nostra gent pública no hi entra ni un polsim de dignitat, ni un rajet de vergonya, ni una unsa d' honrades, de fé ni un gram.

En tot, en tot hem de menjar de magre, es qu' aquesta quaresma 's farà eterna si acas no 'ns decidim á un daltabax que ensorri als indecents de la política y als neulas de las lletras y las arts.

JEPH DE JESPUS

INTIMA

Al peu d' un confessionari t' estavas agenollada, ab la vista al Cel clavada y passant parts de rosari; quan, de sopte, el confessor la reixeta te va obrir,

y no sé l' que t' degué dir
el ministro del Senyor,
qu' enrogida y vergonyosa
vares deixar aquell lloch,
y una llàgrima de foch
ratllá tas gultas de rosa!

F. CARRERAS P.

CANTIN NÚMEROS

ONVÉ ferse càrrec de lo que deu Espanya actualment, pera comprendre lo agrahits qu' havém d' estar els espanyols als homes y á las institucions que 'ns dispensan l' honra inmensa de regirnos y governarnos.

En aquest concepte no s' ha de tenir en compte tan sols lo que s' fá pagar al país, immensament superior á las seves forses, sino lo que s' derrotxa, cregantlo á l' esquina de las generacions futuras, ja que avuy després de haver devorat als presents, els gobernys de la monarquia s' estan menjant ab la major tranquilitat als nostres fills, nets y bisnests y á tots els que han d' anar venint, que tindrán rahó sobrada de malheirons les ossos per no haver tingut l' energia necessaria pera evitar la seva ruina.

Per ilustració del públic bastarà ferse càrrec de la Memoria que una comissió mixta de diputats y senadors encarregada de inspeccionar las operacions de la Direcció general del Deute públic, ha presentat á las Corts. En dita Memoria hi figura un estat comparatiu del Deute á 1.er de juliol de 1899 y 1 de 1.er de janer del present any. Nosaltres l' anem á reproduir recomanantlos avans que s' agafin bé per no caure d' espalles.

Classes de Deute

	En 1.er de juliol de 1899	En 1.er de janer de 1902
Ptas.	Ptas.	
4 per 100 perpétuo interior, en títols y carpetas provisionals...	1.867.835,600	5.216.788,900
Idem id. en residuos	726,125	1.503,498
Idem idem en inscripciones a favor de particulars.	84.150,837	92.285,432
Idem id. id. de Corporacions civils.	417.768,867	430.598,689
Idem id. del clero per indemnisió de sos bens.	6.319,612	12.660,249
Idem id. exterior, en títols.	1.911.578,900	1.249.087,700
Idem idem amortisable interior, en títols.	1.508.635,000	89.256,000
5 per 100 amortisable interior, en títols y carpetas provisionals...		1.191.555,000
	5.792.013,911	8.288.685,468

Las xifras contingudes en la segona casilla no son encare l' expressió de la realitat. Hi ha que afegir á ellas la suma de pessetas 643.806,882 á que ascendeix l' Interior que falta emetre, pera cambiar las Cubas, Filipinas. Amortisable al 5 per 100 y 4 per 100 Exterior no estampillat qu' encare no s' han presentat al cambi. Un cop realisada aquesta operació tindrem que l' Deute espanyol puja á la suma aterradora de **8,927 milions 492,350 pessetas**.

Y no espanya sola considerar lo que devén, sino la facilitat ab que aquest deute s' forma y va augmentant, que 'ns dona una idea desconsoladora de lo que anirà succeint, ab aqueixa bola de neu despenyada per una pendent y que va engroixintse en rahó directa á la rapides de la seva marxa.

En efecte, si á 1.er de juliol de 1899, devíam 5.792.013,911 y á 1.er de janer de 1901 devém 8.927,492,350, resulta clar que 'n dos anys y mitj el deute del Estat ha tingut un augment de 3.135.478,409 pessetas. Seguint la mateixa proporció, de aquí deu anys l' augment serà de 31 mil milions y de aquí un sige de 313 mil milions.

Ni que s' tregués llavoras l' Espanya entera á pública subasta, se obtindria una xifra equivalent al import de un deute tan espatós.

Cenyintnos al dia de avuy y dat que 'ns proposen sim liquidarlo, fent un sacrifici, ¿sabén lo que tocaria á cada espanyol?

Poch menos de 500 pessetas.

Y contant que l' promedi de cada familia s' computa per cinc individuos, resultaria que cada casa hauria de afliuxar bitllo bitllo la suma de 500 duros, pera quedar en paus ab els acreedors del Estat.

Vaja, que per ser tan dolenta la comedia que s' està representant ens surt una mica massa cara.

Ja seria hora de que tothom en massa s' alsés eridan:

—Tornéunos els rals, que no n' volém més.

J.

DE CARN Y DE MAGRE

AL BON AMICH FRANCISCO MIR

Diuhen que á la temporada de Quaresma s' fon molt greix: donchs jo sense menjari peix ne fonch mes cada vegada.

Per mes que això sembla extrany es vritat, no son follas, lo qu' es de carn aquests días jo n' menjó mes que 'n tot l' any.

Ara si un pels mercats guayta al veure una carnícera m' agafa una salivera que 'l desitj de carn m' empaya.

Com que no 'm mata 'l traball á la conquesta m' dedico, y á las taules que ja 'm fier sempre hi peso mes d' un tall.

Jo 'l divendres ja 'ls espero com aquell que espera tanda, com que 's ven molt poca vianda sortida del matadero, elles estan pel meu tipu boy sentint quatre mots tendres, y creume, cada divendres lo qu' es de carn me 'n tipu.

Donchs menjant tant d' aliment

URANT els vintset anys y pico que portém de monarquia restaurada, al camp d' Espanya, que ab la trallada de la Revolució de setembre quedá ben purgat de malas herbas, s' hi ha anat ficant el frare xuclador, en una proporció tan espontà, que avuy ja s' té poch menos que per impossible l' extirparlo.

Primer unas quantas motas que 's van deixar creixer per tolerancia benèvola de las institucions, y per docilitat imbecil dels gobernants al seu servei, amichs de no enemistar-se amb ells... Seguidament la reproducció continua que tractantse de malas herbas, sempre es abundant, á pesar de lo qual els gobernys seguiran fent els ulls grossos com si tal cosa. Y per últim una pluja de grills y de llevors procedents dels païssos que varen fer nateja radical, cayguda sobre Espanya com una espantosa plaga incontrastable... No es estrany que ab els que hi havia y els que van venir, ab la protecció decidida dels

Esbrinant el pervenir

—Aquí ho teniu: passareu miseria, sereu atropellat, arribareu á no poguer portar camisa...

—Sab, mestressa, que per averiguar tot això casi no tenia cap necessitat de ferme tirar las cartas?...

cad' any tinch ben observat que al final el resultat me surt contraproduent.

Puig veig de totas maneras que al fi y al cap, bon amich, el temps que mes magre estic es quan jaig mes carníceres.

MARTÍ REVOLTÓS

LA TACA NEGRA

alts poders de l' Estat y ab la tolerancia de uns gobernys que trobant la taula parada y servida, lo demés tant se 'ls ne dona, hagüem arribat al estat present, en que l' camp es tot pel frare, no haventhi ja medi hábil de sembrarhi las llevors de la regeneració, que tampoch germinaran, ni donaran fruyt.

Ja ni de per riure, y á manera d' enganyifa per no topar ab els sentiments liberals del país, pot tractarse de atacar al frare.

Hi havia un ministre, que ja que no podía suprimirlo, tractava de regularisar-lo, subjectantlo á determinades condicions de carácter general. Si mesos de plasso s' va pendre per comensar la feyna, pero pochs días avants dels sis mesos, el ministre se'n anava de bigots.

—El frare es intangible! —ha dit qui te facilita per dirlo y medis per imposar la seva voluntat.

Era necessari substituir al ministre caygut ab un ministre nou. Las corrents de l' opinió no havian canviat poch ni molt, pero tampoch havia canviat mica ni gens la protecció verdaderament maternal dispensada al frare.

Se feya donchs precis continuar la comedia de la regularisació y 's convingué renovar per sis mesos mes de plasso ja extingit. Entre tant se buscaria un acomodo... se faria veure que 's procura una solució... Res, romansos.

Donchs per poch la combinació se'n va al botant. Ja no 's tracta sols del interés del frare, sino també de la seva dignitat, y s' imposa l' deber de respectarlo no ja sols en el fondo sino també en la forma.

Y resulta que l' frare com las moscas al estiu ja

vola per tot en complerta llibertat, y fins á l' hora menos pensada cau á la sopera.

Al destaparla l' nou ministeri la trobá plena de frares.

Y no tenen més remey, si volen menjari el caldo del pressupost, haurán de menjari frare á tot pasto.

Sens perjudici de que se 'ls deixi fer grans bocadas de qu' ells per això son molt demòcratas y acrídums partidaris de la supremacia del poder civil.

Entre 'ls frares que se la campan xuclant arreu, y el clero que viu arrapat á la manella de la vaca lletera del pressupost del Estat, podém dir els espanyols que som més felisos de lo que mereixem.

El clero oficial pot no havernos lograt del Cel el més mínim favor, ab las sevas oracions. Els grans desastres qu' hem sufert en aquests últims 27 anys demostra que las oracions del clero no arriban al cel ó que si hi arriban allí dalt ningú 'n fá cas.

En canbi, multiplicant per 27 la xifra del import anual qu' Espanya ha vingut satisfent al clero des de l' dia de la restauració, trobarém que tenim invertits passa de 1.000 milions de pessetas en aquesta atenció, completament inútil.

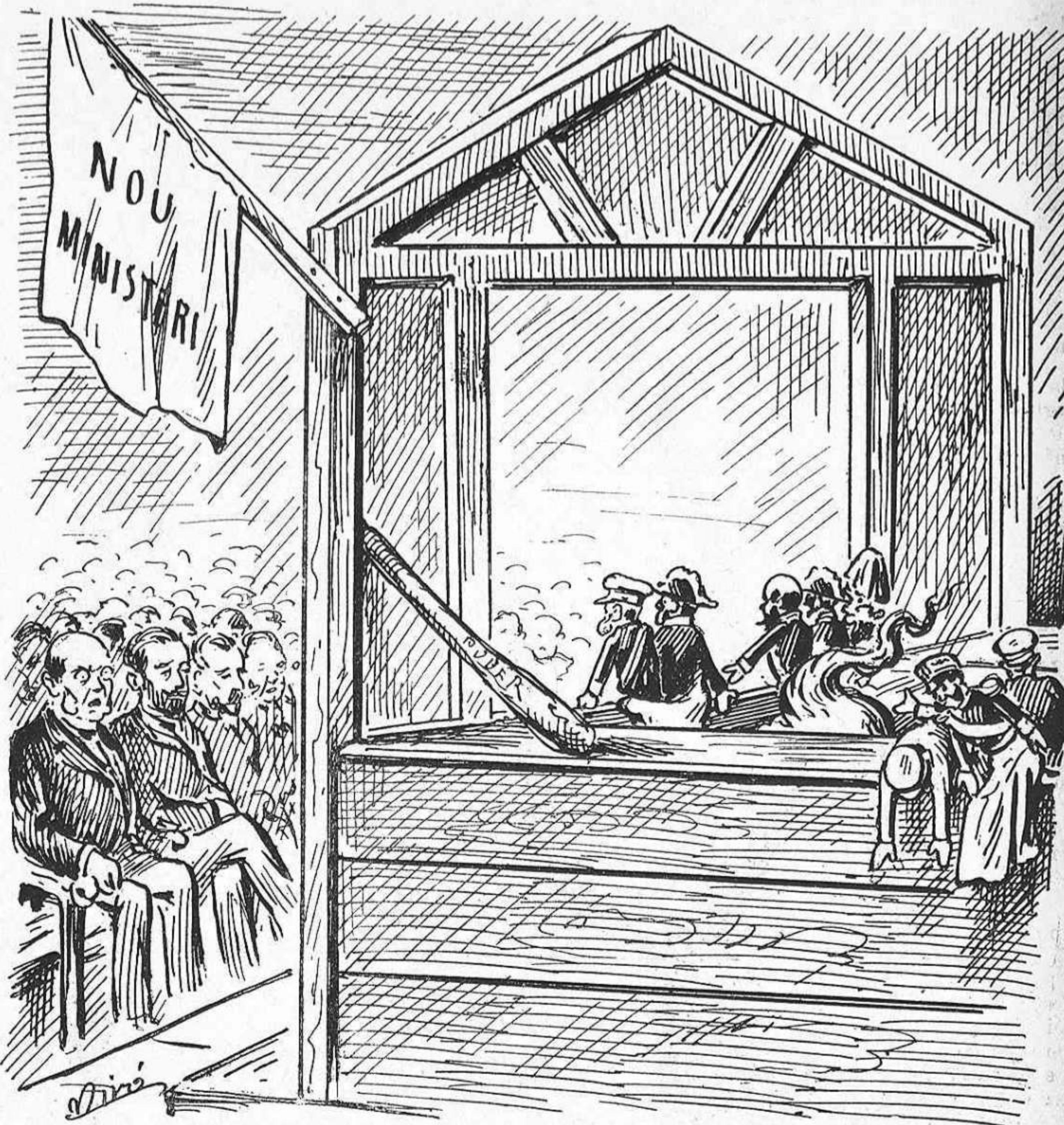
Ab 1.000 milions de pessetas la nació hauría pogut cubrirse de millors reproductivas, de camins de ferro, carreteras, canals y pantanos, escolas y establiments d' ensenyansa de tota mena, que haurían sembrat la riquesa y la ilustració.

Se 'ls ha menjat el clero... y 'ns hem quedat pobres y burros.

Tan burros qu' encare hi ha una gran massa d' espanyols que no comprenen que Deu ajuda menos als que pregan que als que treballan.

P. DEL O.

El teatro de don Práxedes

Ab aquest innocent espectacle ha estat l' home entretenint al país vuyt ó deu días.

La huelga dels capellans

A temps qu' espero una huelga de capellans; però 'ls respectacles brassers del gremi sacerdotal no's decideixen á defensar els seus interessos de classe, sens dupte per no donarnos un ratet de gust á n' els impíos.

Se declaran en huelga tots els oficis quan veuen els seus jornals en perill ó sufreixen la competència dels intrusos. Per què, donchs, no han de colocarse en actitud de protesta 'ls jornalers de missa y olla mes ó menos succulenta, davant dels perjudicis contínus que venen sufrint en el seu ofici?

De segur que no serà la seva huelga pera demanar una jornada mes curta com la que reclaman als justicis 'ls mestres de casa. Als capellans això de les vuit horas de treball els aterra mes que totas les heretjias y que totes las impietats del mon vomitades de cop y volta. Conforme diu l' enginyós Payá, aqueixos manobras de la missa sols traballan dia-riament cosa de mitja hora, y tant deuen fatigarse que á la meytat de la feyna descansan y fan trago.

No: no tenen cap motiu pera demanar menos horas de treball; en canvi poden declararse en huelga pera protestar contra 'ls instrusos que s'enriqueixen en l' ofici, establind una empenyada competència que abarateix els jornals.

L' associació dels brassers de l' Iglesia té que lluytar ab els esquiros que traballan mes barato. El capellá 's veu amenaçat pel frare de tots colors y castas, que lentament li sostreu la parroquia y acaba per deixarlo plegat de brassos y ab el ventre buit.

Mentida sembla que 'us aguanteu ab tanta calma, apreciables mosséns! Vosaltres que per un funeral de mes ó menos, ó per una pesseta de desfach en el balans de les missas de la setmana son capassos de anar á bofetadas en la sagristia ab el *racional* de la parroquia, no comprench com sufriu als misticis esquiros que 'us prenen la feyna y 'us l' embareixen de un modo que algun dia 'us serà impossible viure.

Avants de que l' ex-masó Sagasta demostrés el seu amor al progrés y á la llibertat, obrint las portas d' Espanya als frares, erau vosaltres felissos, puig traballaven al abrich de tota competència. Davant de la vostra botiga no se 'n obria un' altra: els que desitjavau la salvació de la seva ànima no podian acudir á cap mes establebliment que 'l vostre.

Una missa?... Dos pessetas, y això las d' última calitat; puig las missas extra (com si diguessim del genero de París) se pagavan segons el capítol del parroquia. Y lo mateix els funerals, els enterros, etc., etc. Las bonas devotas quan al morir volian rentar la seva conciencia de la taca del pecat havian de deixarlos las seves fincas pera bé de l' ànima. Era necessari acudir á vosaltres ó morir en pecat mortal.

Pero ara teniu oberta davant de la vostra la botiga rival de les ordres monàsticas, y 'ls vostres negocis van de mal en pitjor. Els esquiros religiosos se veuen protegit per vostres burgesos els bisbes y per l' imbecilitat meticolosa que formava la vostra antigua clientela.

La missa que remugava per dos pessetas la diu el frare per sis rals, y si preteneu imitarlo la dirà per quatre, y si precs es per quinze céntims. Y lo mateix que aquest treball tots els demés que 's fan á la Iglesia. Cómo vos ha de ser possible lluytar abells, infelissos? Vosaltres teniu familia, guardeu nebodas á casa vostra... y nebodas que 'us demanan

»No podrà proporcionar-se traball á ningú com no formi part de l' associació de brassers de la Iglesia, y no podrà entrar en la societat el tonsurat que no mantingui família.»

Aquí teniu las proposicions, que ara com ara no poden ser més oportunes.

Y si no las admeten deveu enviar un grup de companys á cada parroquia, y després de repartir unas quantas benediccions als esquiros ab caputxa ó pitet, porque se 'n vajin, colocar á la porta aquest cartell:

«Tancat per huelga dels operaris de aquest taller.»

Y las ànimis piadosas, que passaran per tot menos per morir en pecat mortal, estiguene segurs, ja 'us ajudaran pera guanyar prompte la huelga.

BLASCO IBÁÑEZ

UN MISTERI ACLARIT

—Senyor Sagasta ¿es vrichtat que vosté ha enviat á buscarme?

—Sí. Capdepón del meu cor: tinch ganas de servir á Espanya un ministeri d' altura, y he pensat en tú.

—Caramba!

Declino semblant honor. —Cóm... ¿T' atrevirás á darmes aquest xascó? ¿Gosarrás á deixarme en l' escacada, olvidant que hi fet per tú més que per un fill un pare? ¿Negarás la teva ajuda al que t' ha aixecat enlayre y t' ha tingut á dinar y á sopar tantas vegadas?

—Don Práxedes, jo no olvido lo que li dech: si 'm demana la vida li donaré; pero itorná á encarregarme d' una cartera... Perdoni, soch je vell, l' humor m' falta, y vaja... ibé prou que n' hi ha de pretendents! Quan entrava, lo menos n' hi contat vint assentats á l' antessala, esperant que vosté 'ls cridi.

—Ja ho sé; pero aquests panarras no parlan com parlas tú, ni tenen la teva talla, ni m' arriban á inspirar una absoluta confiança.

Y vaja, t' ho diré tot: se 'ns acosten grans batallas, venen aconteixements que donarán feyna llarga, y 's necessitan soldats veterans, gent probada, que 'l mateix sàpigam fer quatre lleys en una tarda, qu' engironen deu discursos sense dir més que paraules, qu' entrobenca al enemic allargant á temps la cama.

—Cregui que jo li agraheixo l' atenció, pero...

—¿Qué? Acaba.

—Y ho diré tantas vegadas com m' ho torni á preguntar. No puch acceptar la carga que vol tirar sobre meu.

—Pero ¿per què, pastanaga? ¡Ets vell! Y jo que no 'n soch!

¡Vés ara quinas camàndulas! Qualsevol se pensara que 'l ser ministre aquí á Espanya es com ser picapedrer ó bastaix. Llevant del tráfech que alguns cops donan las Corts, —que ja farém mans y mànigas per no obrirlas casi may— lo demés 'no sabs, pavana, que ho fan tots els secretaris y 'ls jefes de secció?

—Vaja,

no 'm quedará més remey que dirli la vrichtat clara.

—Sent això no me l' has dit?

—No, senyor.

—Pues, home, parla.

—No vull torná á ser ministre per la rabò soberana de que si ara 'n fos, perdrà la cessantia que 'm passa la nació.

—¡Noy, m' has clavat!

No hi atinava, imalvatié!

—Jo sf, y trenta mil ralets, del modo que van posantse las cosas, pel qui 'n té pochs, fan de bon guardar, don Práxedes.

—Es á dir qu' es impossible contá ab tí... ¡Quina desgracia! ¡Tan bé que hauríam marxat tots dossets!...

—La sort ho mana.

—No! Diga la cessantia.

—O 's cigróns.

—¡Mala negada! Si jo hagués pogut preveure las conseqüencies infaustrs que havía de dí ab el temps la estupida llei forjada per en Dato!...

—¡Qué vol ferhi!

Paciencia.

—¡Just! Y aguantarse, y anar combinant governs ab nulitats y quixxala.

***

Aquí tenen explicat el per qué 'l pobre Sagasta, volguent donar una cartera al vell Capdepón, carbassa de las més grossas que 's crían en las hortas valencianas, s' ha vist, al últim, forsat á darla a n' en Rodríguez, que ni arriba á carbassó, ni es bo per fer las mecàniques d' un ministeri com cal, ni té roba per posar-se al costat d' un Canalejas, d' un Weyler ó d' un Veragua.

C. GUMA

SUMANT VOLUNTATS

A escena al despaig del Viejo Pastor. Aquest, assentat detrás d' una taula; el seu secretari, Cruz, dret al davant.

DON PRÁXEDES: —Son aquí tots aquests senyors?

Tots.

—Porta cada hú 'l seu programa?

—M' ha semplat que sí.

—Pues díguils que de un á un vajin passant.

Entra en Moret, cargolantse nerviosament el biguet.

—Amich Sagasta, salut.

—Ja sé que vosté es dels incondicionals y que puch contarhi en tot y per tot; pero com la crisis actual es de tanta trascendència, tingui la bondat de llegirme el seu programa.

En Moret llegeix:

—El nou ministeri procedirà en la qüestió religiosa ab tota cautela, dirigint totas las seves miras á no ferir susceptibilitats ni delsverts ni dels maudits, y procurant, sobre tot, quedar bé ab Roma...»

—Bravíssim, don Segimon! No cal que continui. Per mostra basta un botó. Deixi 'l programa, y que déntesos.

En Moret se retira y entra en Canalejas.

—Don Joseph, tinch una jinmensa satisfacció en tornar-lo á veure per aquí.

—Tractante de la salut de la patria, ja sab que sempre estic disposat á...

—Aixó, això es lo que jo busco: homes abnegats, verdaders patriots, capassos de... Suposo que deu haver portat el corresponent programa.

—Vol que li llegeixi?

—Ho espero ab desitj.

En Canalejas, desplegant un paper:

—El nou ministeri procedirà en la qüestió religiosa ab la major energia, inclinantse decididament a las solucions radicals. Si Roma protesta, se li contestarà dignament, y si tan agressiva es la seva actitud, se l' enviarà á passeig, y surti lo que surti...»

—Molt bé, molt bé, amich Canalejas! Aixó es això. Accepto 'l seu pensament y queda apuntat com a minstre.

—Celebro qu' estiguem d' acord.

—Sempre hi estaré.

Darrera de don Joseph, entra 'l duch de Veragua.

—El seu programa, apreciable duch?

—Vaig á tenir l' honor de llegirli:

—Dada l' actual situació d' Espanya, es necessaria avans que tot procurarns una esquadra regular. La nació no pot estar sense Marina...»

—Magnífich!... ¿Son originals de vosté aquestes hermosas ideas?

—Tot ha sortit del meu cap.

—Pues conti ab la meva aprobació.

Y entra en Montilla.

—¿Que ve sense programa?

—Aquí 'l té.

—Fássim l' honor de llegirme'l.

—Tenint en compte l' actual situació d' Espanya, convé renunciar definitivament á construir cap esquadra. La nació està tipa y cansada de la Marina...»

—Guapo! Amich Montilla, sàpiga que ha posat, com sol dirse, 'l dit á la llaga. Pense exactament lo mateix que vosté. Tindrà una cartera.

Y entra en Romanones.

—El programa, conde?

—Véjil. —Y comenza á llegir.

—La primera feyna del nou govern ha de ser l' estudi de la qüestió social, problema el mes important de tots, el mes apremiant, el mes...»

—Basta! Admiro la seva clarividència y 'm poso resoltament al seu costat.

Despedit en Romanones, toca el torn á n' en Weyler.

—Incessable general... ¿No ha portat una mica de paperet?

—Un programa en tota regla. —Llegeixo?

—Soch tot orellas.

—La primera feyna del nou ministeri ha de ser la total reorganisació del exèrcit; qüestió la mes essencial, la mes perentoria, la mes...»

—Ecco li quá. Cabalment lo mateix que ara jo pensava.

—De modo qu' estém conformes?

—De tota conformitat.

Compareix el duch d' Almodóvar.

—Explanim ab tota franquesa el seus propòsits.

—Aquí 's té.

(Llegint)—«S' ha de procurar, en primer terme, extender y reforçar la nostra representació al extranjер, sense reparar en gastos...»

—Aprobat, aprobat!...

Y entra, per fi, en Rodríguez.

—També portas programa tú, nebotet?

—¡Vaya! Y que vull que 'l senti.

—De bonaas á primeras hi ha que reduhir tot lo possible la representació d' Espanya al extranjer, rebajant els gastos...»

—Porta, que aixó es l' Evangelí!

Desaparecute els candidats á ministre, en Cruz, se mira somrient al don Práxedes.

—Estic aturdit, esgarritat... ¿Cóm ho fará ara pensar-se d' aquests programes tan discordants?

La noya qu' en Carnaval
ab sans façón s' exhibeix
y trajo negre lluheiç
en època quaresmal,
que á la iglesia vú sovint
á satisfar penitència,
dejuna de *conseqüència*.

El que vif venent queviures
y diu que magre la balla
que perquè vol no traballa
y del que diuhen sab riures,
que fá jochs ab las balansas
fent caure abans d' hora el plat,
fá dejuni d' *equitat*.

El rector que en el cubell
els pùblits odis encontra
y fent bugada pregona
lo que rés li importa á n' ell,
que vol que tinguin fé els richs
y molta paciència els pobres,
fá dejuni de *bonas obres*.

El jutje mal educat
que falla sense conciència
y pel amich té clemència
encar que no signi horrat,
que la lley, quan d' ella parla
diu que té forma d' embut,
fá dejuni de *virtut*.

La beata mitj corsecada
que als vehins fá barallar
y en temps passats vú causar
més mal que una pedregada
que es del rector recadera
y té molta gent ofesa,
fá dejuni de *puresa*.

El que's diu molt avansat
y no romp ab la rutina
cregut que á pas llarch camina
perque l' Progrés vol plegat,
que li agrada molt tot dret
y tot deber te oblidat,
dejuna de *serietat*.

Aquell que passant apuros
vá anà á Cuba á *traballar*
y á son retorn vú comprar
per valor d' alguns mils duros
y diu per colocar l' honra
que ab bons medis ho ha guanyat
fá dejuni de *veritat*.

El que esclau del tant per cent
després de un xich sou guanyar
se'n vú á casa á descansar
y á esperá l' trist jorn següent,
que menja com els tocinos
y vegeta, resignat,
dejuna de *dignitat*.

El fill del vici llansat
en mans de gent inhumana
que l' cuidan de mala gana
aburrit y postergat,
que desitja sens saberho
que algú li fassi un petó,
dejuna d' *estimació*.

J. COSTA POMÉS

MENSATJE A N' EN LERROUX

Suscrita per milers de firmas ha sigut remesa al
digne diputat per Barcelona, la carta que segueix:
«Sr. D. Alejandro Lerroux.—Madrid.—Resposta-

ble amigo: Es de lamentar que en esta degenerada España no pueda salir un hombre que diga las verdades y defienda á la vez las justas peticiones de los desheredados.

Lo que ha dicho V. en el Congreso en pro de la clase proletaria y en pro de la razón y de la justicia, es obra y labor de gigantes. Por eso fué acogido con mal gesto, por eso se le han echado encima todos los enemigos nuestros los explotadores y perseguidores del obrero.

Siga V. su camino regenerador y no dude que, descontando los hipócritas, merecerá el aplauso de los que trabajamos y producimos para bien de todos.

Conserve como hasta ahora la serenidad y utilizando sus servicios, trabajando por ese sendero llegaremos á las conquistas apetecidas de progreso, justicia y humanidad. Esta es la base.

No lo haga mella cuanto sus detractores trabajan para denigrarle con infames y cobardes propagaciones. A los miserables que así proceden ya les conocemos todos. Día llegarán que haciénoles justicia se les dará su merecido. Para ser castigados los malvados no apelaremos á ruines y viles venganzas como ellos hacen. No nacimos para verdugos. Es más noble nuestra tarea. Justicia, y sólo justicia, es todo nuestro anhelo.

De todos modos, por lo mucho que nos puede servir, evite V. las emboscadas y rechace los desafíos, puesto que de un modo ó de otro buscan inutilizarle. ¿Quieren desafiarle? Aquí estamos los firmantes, obreros todos, gente que jamás han hecho mal á nadie, ni martirizado á ser humano. Nosotros recogeremos el guante que le tiren siempre que quieran luchar sin ventaja los enemigos de las ideas redentoras.

Ciudadano Lerroux, por lo que le indicamos comprenderá V. que tiene amigos leales y que á sus órdenes quedan sus afectísimos S. S. Q. B. M. (Se queixen las firmas.)

A vingut á Barcelona un bisbe foraster á fer un arreplech de missas, que surten casi de franch. Figúrinse que per un duro s' compromet á fer dir set missas semanales per las ànimes més abandonadas del Purgatori.

Es inútil dir qu' encare que 'ls duros que arreplegi siguin infinites, las missas sempre serán set.

Y qu' encare que las ànimes més abandonadas siguien incontables, no podrán refiarse més que de set missas, y si no toca á cada una ni un trist amén, que allá en el Purgatori se las fassin á l' aranya estiracabells.

**

No deixa de ser xocant que aquí á Espanya, ahont ja casi no 'ns entené de frares y capellans, vinquin encare bisbes extrangers ab novas combinacions aplicables al negoci de las missas.

Un govern qu' estimés, com deuria, el foment de la producció nacional, no hauria de consentirlo.

Y si no l' sistema prohibitiu, hauria de gravar las missas que se'n van al extranger ab un fort dret d' exportació.

Ja veuen els ensotanats que quan convé, LA CAMPANA DE GRACIA sab constituirse en ènergica

defensora dels seus interessos. ¡Y tant poch que 'ns ho agrafeixen!

Es digne de notarse la ratxada de telegramas enomiàstichs que ha anat rebent l' Urzáz, desde l' hora que va caure del ministeri.

Aixó després de tot revela els verdaders sentiments del país.

El qual may està tan satisfet com quan veu als ministres de bigotis.

Estalla una crisis y ja se sab: totas las figuritas y tots els figurons de la política monàrquica, son criats á la Casa gran á donar el seu parer.

De això se'n diuen *consultas*.

Y allá se'n van aquestas y las dels metges.

Perque las *consultas* no tenen efecte sino quan hi ha malalts de cuidado.

Els catalanistes están que trinan al veure qu' en Robert ha sigut objecte de les més exquisidas atencions per part del gobernador Sr. Manzano.

[Infellos!]

Y tant fácil que seria reconstituir l' escena del Paràdis.

En Manzano, la pomera. En Robert, Adam. En Russinyol, Eva. En Doménech y Montaner, la servient.

Y de n' Torres ¿qué n' farém?

Aixó ray: un àngel mut aguantant el llum.

En Niembro, empressari de la plassa de toros de Madrid, va preguntar á n' en Guerrita si en las festas de la coronació del rey voldria torejar.

—Mire Vd., D. Pedro—li va respondre—para eso no bajo yo á la plaza, aunque viniera mi padre á p'dirmelo, á la tierra.

Llavoras en Niembro li demaná si ho faria per en Salmerón en cas de proclamarse la República, y á n' en Guerrita li va faltar temps pera respondre:

—Aunque tuviera que ir andando á Madrid!

**

Apesar de qu' en Guerrita s' ha tallat el cuhot, no puch menos que cridar:

—Que se le dé!

Y si'm preguntan qu' es lo que se li ha de donar, els diré:—L' enhorabona.

Perque pot haverse retirat de torero; pero com á home de vergonya y conseqüència, s' tira á matar qu' es un gust.

Quan se deya qu' en Sagasta oferia la cartera de Hisenda al Sr. Echegaray, pensava jo:—Es tal vegada aquesta la primera vegada que l' home del tupé fa una elecció acertada.

No perque l' Echegaray sigui que jo sàpiga un gran hisendista; pero es un celebrat dramaturgo, y havent aixís com acabar desastrosament la Hisenda espanyola, ningú com ell per lograr una cosa.

Que al sobrevenir la gran catàstrofe l' pùblic aplaudeixi.

Admirém, senyors, el paladar y 'ls pulmons de D. Práxedes, que dignes son de admiració.

Està bregant fa temps ab una collilla infecta. Se li ha apagat la mar de vegadas. Ha gastat un sens fi de capsas de mistos. Y se li crema per dintre y es per fora tota ella carbó, y fa un tuf que no s' hi pot tenir cara.

Condemnat á xuparla fins á mitjans de maig, se resigna ab la seva sort, y entre mucées y escupinadas, va passant el temps, xupa que xupa, que xuparás.

¡Ex! ¡Quin fàstich!

Una frasse ilustrada

«A n' en Canalejas l' uniforme de ministre li vé es-tret.

»Vaji per molts altres que 'ls va massa gran.»

Lo del torn dels partits á Espanya ha vingut á ser una especie de dolència, deguda á vicis de la sanch. Son dos florons que 'ns han sortit al clatell.

Apenas se reventa l' un, ja apunta l' altre. Y que ja no hi valen cataplasmas. Per extirparlos de una végada no hi ha més recurs que l' canteri acompañat del us intern de un enèrgich depuratiu.

Angel se deya l' Urzáz
y era al seu nom tan fidel,
que al primer buf de n' Sagasta(1)
l' angel se'n ha anat al cel.

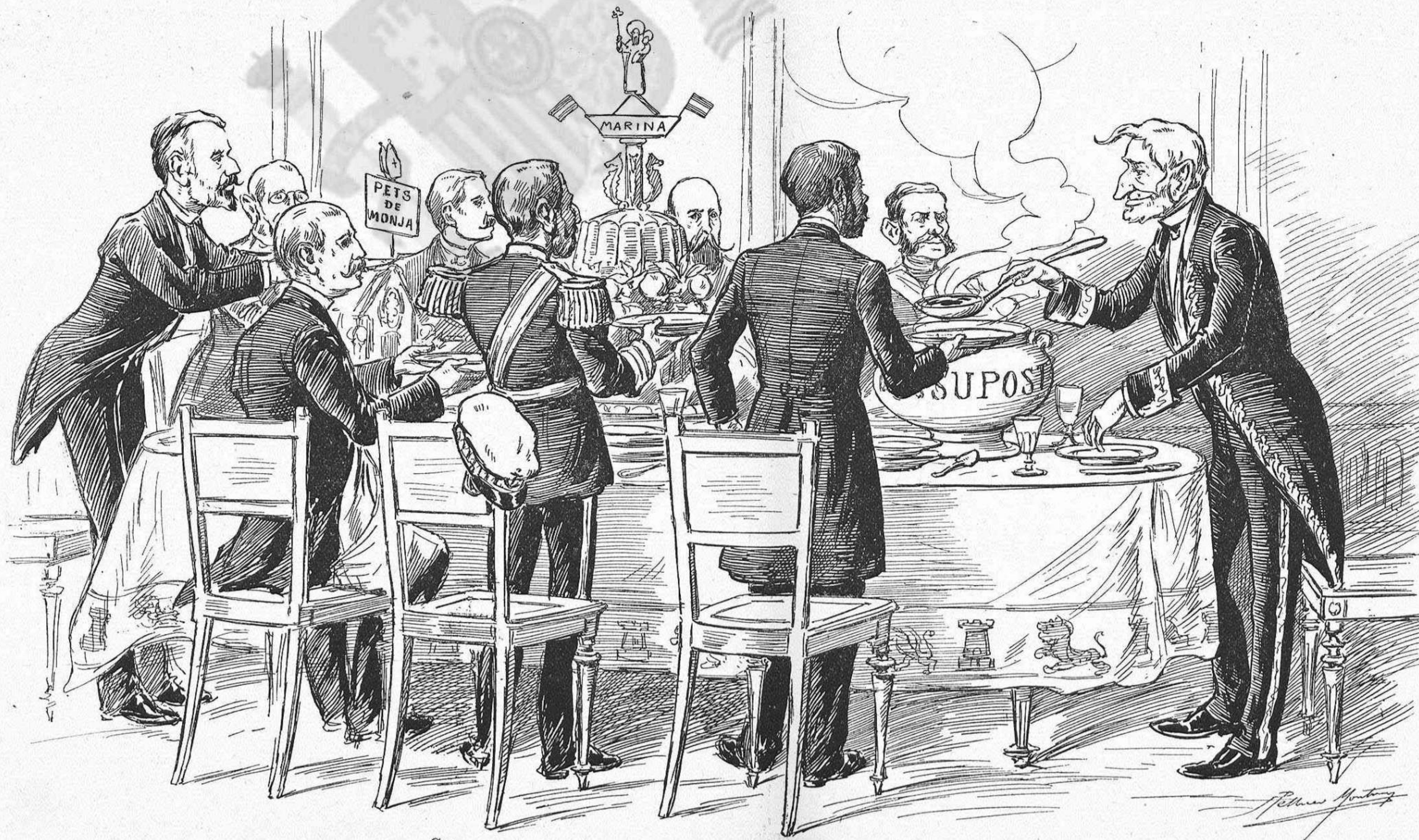
Massa que ho diu el ditxo castellá: «O herrar ó quitar el banco.»

Treure l' Banc!... ¿Qui's hi atreveix, sent com es el banc en que descansan els ganduls y 'ls mal gastadors de la política?

Mes s' han estimat fer lo que fan sempre: errar.

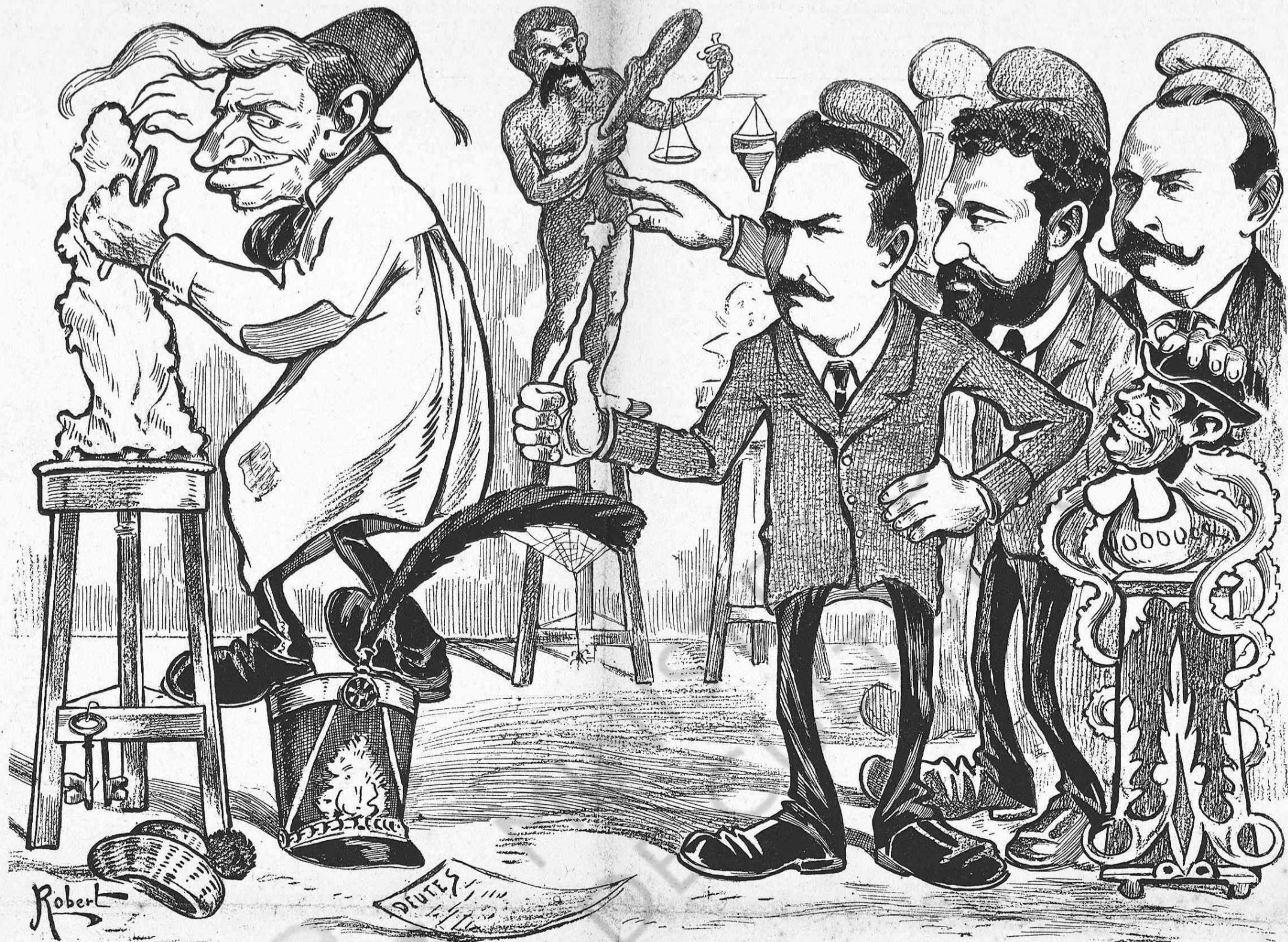
(1) O del dimoni: trihin.

La solució de la crissis

—Senyors, continuem lo que feyam, y com si no hagués passat res.

Una visita al taller de 'n Sagasta

—Mestre, heu de permetre que us diguem que no feu mes que bunyols.
—Bunyols?... Ja veureu com ab l' obra que ara tinc entre mans á l' exposició del pròxim Maig m' emportó l' premi.

Un canvi de ministeri
¿qué vol vení á dí, en total?
—Que 'ls bolets que 'ns dava en Pere
ara ens els donarà en Pau.

Don Práxedes va cridar-me,
y 'm va dir:—¿Vols ser ministre?
—Per quant, si 's pot sapiguer?
—Tot lo mes per quinze días.

Els programes dels governs
semblan óperas de 'n Wagner;
per' entendre'ls una mica
s' han de sentir deu vegadas.

Quan vejis en Canalejas
li donarás expressións
y li dirás que vigili,
que pel camí hi ha molts sots.

Al portal del Pressupost
¿qué n' hi haurá de gent demà
eridant, plena d' entusiasme:
—¡Obriu, que volémen entrar!

¡En Moret y en Canalejas
dins d' una mateixa gabià!
Comenseu á dur cadiras,
que aquí hi ha d' havé espectacle.

Sur el sol, se pon la lluna,
canta 'l pardal, lladra 'l gos...
¡Ningú, ningú 's pensaria
que hi ha ministeri nou!

La situació s' ha mudat
la camisa... ¡Bona idea!
No obstant 'ja han mirat ben bé
si la camisa era neta!

—¿Jura?—van dirli á don Práxedes,
y ell va exclamar ab ayre digne:
—No 'm parlin de juraments,
que 'm farán escapà 'l riure.

La solució de la crisis
diu que al Papa 'l té molt trist.
¡Vaja, home! ¡No tingui por
que arribi la sanch al riu!

A un nebot seu, en Sagasta
l' ha ficat al nou govern:
ab aquest ja ha fet ministres
á cent quaranta parents.

¡Pobre Romero Robledo!
¡No ha sigut mala la broma!
Deu días avans de Pasqua
li han dat mico en lloc de mona.

A la porta del Congrés
no hi vajis pas á trucar:
en Sagasta va tancarla,
y ara no troba la clau.

En Canalejas l' han fet
ministre d' Agricultura...
Del camp de la llibertat
¿sabrà treure'n las orugues?

—¿Per qué diuen qu' es d' altura
el nou govern?—Molt senzill;
perque en ell hi ha cinch ministres
que viuen en tercer pis.

—Veus aquell ninot que sura
quan tots els demés s' ofegan
ó s' estrellan en las rocas?
Aquell ninot es en Weyler.

—¡Un Rodríguez, ministre
d' Hisenda!... —No li fa horror?
—¡Cá! Pels diners que tenim,
qualsevol quilis es bô.

Tot mirant el calendari,
deya un pobre feligrés:
—¿Gobern nascut en setmana
de Passió?... Ja patirém.

—Adeu! Me 'n vaig á Madrid
á veure si 'm donan algo:
diu que al Restaurant polítich
tocan á repartir ranxo.

—Vuit ministres, vuyt ideas!...
—¡Fugi! L' han mal informat:
tots ecls duhen la mateixa.
—¿Si? ¿Quina?—La d' endrapar.

Hem mudat de ministeri,
pero ja veurán vostes
com demà 'ls fornells del barri
vendrán el pá al mateix preu.

L. WAT

Entre amichs que no s' havían vist de temps:
—Salut, noy, ¿cóm te va 'l nou estat?
—Péssimamente.
—No corres bé ab la teva dona?
—No me 'n parlis: es tan dolenta y se m' ha arribat á fer tan antipática, que de vegadas me sembla qu' es la seva mare.

Escena de familia:
—Hola tío: ¿cóm está?
—Adeu truhán: per ara bé: ¿y tú?
—Admirablement. ¿Qué va que no sab á lo que vinch?
—Com si ho vejés.

—¿S' hi vol jugar cinch duros á que no ho endavina?
—Van. Vens á lo de sempre: á demanarme quartos.
—Donchs ha perdut l' apostia. Alsa, alsa, vinguin els cinch duros. Venia á saber com segueix la tía.

En la Rambla del Mitj:
—Hola Carpinell: ¿desde quan ha quedat viudo?
—Desde quan?... Desde que se 'm va morir la Roseta: ni un dia mes, ni un dia menos.

La Mercé 's presenta tota desesperada á casa del seu pare y li diu plorant com una Magdalena, que 'l seu marit acaba de donarli una pallissa que l' ha cuydada á matar.
—Ah, sí?—exclamá 'l pobre pare.—Donchs ja l' arreglaré jo á n' aquell poca-vergonya.

Y agafant una vara, comensa á mesurarlas á la seva filla, després de lo qual la pren pel bras, la conduheix á la porta y li diu:
—Ves á casa teva y digas á n' aquell indecent que

si ell ha tingut la barra de pegar á la meva filla, jo m' hi venjaré clavant una bona tunda á la seva dona... Y ara en paus fins que hi torném.

Caballers: Juan Catau, Lerrouista, Cinch de Reus, E. G. Molina, C. Serres, Joseph Pons, Un casadó embigat, Tergel, Un escandalós, Joaquim Ascenso, P. Virgili, F. J. Arragás, Pau Sanalla, Alberto Talavera, Un rabenta bicaris, Magín, Juanito y un amich de LA CAMPANA:—No poden menjar carn.

Caballers: Albertet de Vilafranca, Manuela P. F. y Eduardo F. G., A. Camp-Hpá, Máximo Electra, J. Gorina R., J. Felip y A. Ribas Ll.:—Vostes sí, que tenen butlla.

Caballer: Antoni Felius: No escriguen en las dugas caras del paper y posi la firma al peu de cada traball. Ens estalviará feyna y no haurá d' anar tanta cosa á la panera. Lo qu' envia s' aprofitará.—J. Costa P.: Una cosa ó altre anirà. Prengui nota de lo que dihem al caballer de més amunt.—Tófol Rusca: Algun cantar bilingüe ¿qu' sab?—A. Rap: Ab sopà 'ns agrada més que fent versos.—J. Ros: Sí, senyor, els frares; no més son bons per cremar. Están á l' altura dels seus versos.—Fidel Grifol: Miraré de que mirin d' aprofitarho.—R. Amores: Aixó de que 'l seu pare li u cantaba ab armonia al seu custodi m' ha semblat molt manset y molt ximplet.—Antoni D. Masanas: El d' aquesta setmana està millor, per més que no es gran cosa. Procuraré, no obstant, complaçaré.—E. J. y P.: Tartas mercés. Totas van bé. No es estrany, venint de qui venen.—Ricardo Feu: Els epígrafas son bonichs. Lo altre que 'ns demana es de difícil realisació.—Serrallonga: Home, Don Joan, això ja passa de pornogràfic; aixó es senzillament brut, Don Joan.—Félix Cantimpló: La versificació es acceptable; el motiu no es gens nou, pero, vamos, de més verdes se 'n maduran...—Narcís del Toro: L' istil fa l' home. Això no enganya. El periódich que 'ns envia es plé d' espotxatx. ¡Ah! ¿vosté n' es director?—G. Perocofo & Ras: Si es tan innocentona!—P. del C.: ¿Es dir que vosté es amich de las afirmacions ó negativas categoriques? Bé es saberlo; pues miri, aixó qu' ha enviat sí.—Nas de pruna: Donchs, no senyor, no 'ns molestan. Lo que hi ha es que d' aquesta classe de cartas, quan portan pseudònims, no acostumérem á ferne cas. Sápigas que quan a nostre judicí tracta d' un fet interessant no hi posarem may obstacles. Ocuparse d' aquests assumptos ara, es com entregar la pell al sabre. Ho tindrém present, no obstant, pera quan se pugui parlar alt.

Imprenta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.